AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

ԳԱԶԵՏԱՅԻ
ՍԻՐԻԱ տար. 425, Վեցամսեայ 225 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՔՍ. տարի. 6, Վեցամսեայ 4 ոսկի
Տնօրէն - Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԳԱՏԱՅԻՆ ՀԱՅԱԹԵՐԹ

ԵՐԿՕՐԵԱՅ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 23 ՅՈՒԼԻՍ 1931
ԳԵՆՔԷ ՀԱՏԸ 3.50 Ս.Դ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ամէն առաւաւտ պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ՝ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Ձեռագրուած ձեռագիրները եւ չեն վերադարձուիր | Թիւ 39 (484)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՆԵՐ

ՈՒՐ ԿԵՐԹԱՅ ԳԵՐՄԱՆԻԱՆ

Վերջին հեռագիրները շատ մտահոգիչ ցոյց կուտան Գերմանիոյ տնտեսական և ելմտական կացութիւնը։ Երկիրը անընախընթաց տագնապ մը կանցնէ այս օրերը, որուն վերջաւորութիւնը կը մնայ ցարդ անորոշ և կը մտահոգէ դիւանագիտական շրջանակները, սպառնալով խանգարել միջազգային խաղաղութիւնն ու յարաբերութիւնները։

Գերմանիոյ տնտեսական կացութիւնը մօտէն դիտողները շատոնց արդէն եկած են այն եզրակացութեան՝ որ խսկապէս լուրջ վտանգի մը ենթարկուած է Գերմանիան և կը գտնուի անխուսափելի ցնցումներու հարկադրանքին տակ։

Եւ անշուշտ, Միացեալ Նահանգներու և եւրոպական տէրութիւններէն շատերու մեծաքանակ պարտք ունեցող մեծ երկրի մը տնանկութիւնը կամ ցնցումը, չէր կրնար սահմանափակուիլ լոկ իր մէջ։ Նման տագնապէ մը պիտի ազդուէին ի հարկէ եւրոպական բոլոր տէրութիւնները։ Այդ է պատճառը ուրեմն որ Գերմանիոյ ենթարկուած տագնապը միևնոյն սաստկութեամբ մտահոգութիւն պատճառեց նաև միւս տէրութեանց։

Առայժմ ցնցումը կրեցին Միացեալ Նահանգները։ Նախագահ Հուվըր պէտք տեսաւ արմատական կարգադրութիւններ ընել, մասամբ Գերմանիան ազատելու համար այդ անողոք անկումէն և մասամբ ալ ապահովելու համար իր նիւթական շահերը։ Ուշիմ պարատաէրի մը վայել վերաբերմունք էր այս ի հարկէ։ Հուվըր առաջարկեց մինչև 1932 Յուլիս երկարաձգել Գերմանիոյ վճարումները, որոնք մօտաւորապէս 100 միլ. անգլ. ոսկի կը հաշուուին։

Երկար բանակցութիւններէ և դժուարին առարկութիւններէ վերջ, զոյացող համաձայնութիւնը սակայն, չկրցաւ դարմանել Գերմանիոյ հիւանդ և անխաւոր ելմտաւորը։ Կ'երևի սխալ կատարուած էր դիագնոստիկան։ պարտքերու յետաձգումը չ'կրցաւ բարելաւել դրամական հրապարակի կրած հոգեկան անկումը։ Գուցէ ուշ մնացած դարման մըն էր Մ. Նահանգներու նախագահին դեղահատը։

Գերման դրամին անկումը վերջին օրերս այն աստիճան ցնցում մը առաջ բերաւ միջազգային առևտրական հրապարակին վրայ որ, ամէն տեղ, պարտատէրը սկսան մեծ բազմութեամբ յարձակումներ գործել գերմանական դրամատուներու վրայ, պահանջելով վերադարձնել իրենց դրամները։ Գերմանական մարքը դադրեցաւ այլևս կայուն դրամ մը ըլլալէ։ Քանի մը օրուան ընթացքին հարիւրին 40-50 անկումմը ունեցաւ մարքը, որու հետևանքով Գերման կառավարութիւնը ստիպուեցաւ փակել իր դրամական սակարանները։ Գերմանիոյ մէջ գտնուող բազմաթիւ և մեծաքանակ օտար դրամագլուխներու այս կացութեան առջև հրապարակէն քաշուիլը և արտասահման փոխադրութիւնը աստիճան մը ևս սաստկացուց տագնապը, ստեղծելով այսօրուան ողբերգական կացութիւնը։

Լուրերը աւելի մտահոգիչ կը դառնան անոր համար որ Գերման ժողովուրդը զրկուած է բարոյական քաջութենէ և տակնուվրայ՝ դիմագրաւելու համար տնտեսական այս անօրինակ տագնապին, այլապէս գերմանիոյ պէս ստեղծագործող, ամէն դժուարութեան յաղթահարելու կորով և կամք ունեցող երկրի մը ժողովուրդին համար անլուծելի անել մը չէր այս կացութիւնը։

Մտաւորը լաւատես չէ Գերմանիոյ մէջ ստեղծուած այս տագնապալի կացութեան հետևանքին հանդէպ։ հաւանական է որ ներքին յեղափոխութիւն մը կամ քաղաքական տագնապի մը յանգի այս կացութիւնը, հրդեհ յառաջացնելով Եւրոպայի սրտին վրայ։

Եւ այդ հրդեհը այս անգամ չ'սահմանափակուիր միայն Գերմանիոյ կամ Եւրոպայի մէջ, այլ կը տարածուի աշխարհի բոլոր մասերը և յառաջ կը բերէ հսկայ աւերներ մարդկային հաւաքականութեան կազմին վրայ։

Գերմանիոյ մէջ ստեղծուած այս փոթորկոյլից կացութիւնը, եթէ չդարմանուի եւրոպական տէրութեանց միաձոյլ ջանքերով, և եթէ տէրութիւններ դեռ շարունակեն իրենց մենամարտը իւնդիր նիւթի ու հողի, անխուսափելի կը դառնայ համաշխարհային ազէտ մը։

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԴԱՀԼԻՃԸ

Արդարութեան նախարար չէյլ Հիւսէյնի հրաժարումը Լիբանանի դահլիճին մէջ լուրջ տագնապ մը յառաջացուց։ Օրեր անցան ահա, սակայն տագնապը չվերջացաւ և նախարարաց կազմը չճշտեց իր դիրքը։

Առողջական պատճառներու առարկութեամբ տեղի ունեցող հրաժարումը, կը պնդէ թէ՝ նախարարական ներքին անհամաձայնութիւններու և անհամակցողութեանց արդիւնք է։ Եւ եթէ ճիշդ է այս յամառ ենթադրութիւնը, շատ դիւրին պիտի չըլլայ տագնապին փարատումը, որովհետև չէյլ Հիւսէյն, Շիիթ երեսփոխանը, Լիբանանի պետական հեղինակաւոր դէմքերէն է և ունի իր համախոհները երեսփոխանական ժողովին մէջ։

Միւս կողմէ, կասկածներ կը յայտնուին նաև միւս իսլամ նախարար Հիւսէյն պէյ Ամտապի մասին։ Եթէ իրականայ հանրային շինութեանց նախարարի հրաժարման զրոյցն ալ, անխուսափելի կը դառնայ դահլիճի անկումը, որքան ալ ուժ սպառեն զայն կենդանի պահելու համար։

Կասկած չկայ անշուշտ որ ներկայ դահլիճը Լիբանանի պետական կեանքին մէջ ամենաերկարակեացն ու կարելի է ըսել նաև ամենազօրաւորը եղած է։ Շնորհիւ հանրապետութեան նախագահի և երեսփոխանական ժողովի վստահութեան, ներկայ դահլիճը յաղթահարած է բոլոր դժուարութիւնները և անսայթաք յառաջ տարած պետական մեքենան։ Մանաւանդ վերջին ամիսներու տագնապի օրերուն, պարտադրած է իր ծրագիրներն ու տեսակէտները՝ անոնց և անփոփոխ։

Ներքին նախարարութեան տիտղոսը գրաւած է Լիբանանի ամենահասուն և ուժեղ պետական առաջնորդներէն Մուսա պէյ Նամմուրի պէս անձնաւորութիւն մը, առանց որու մասնակցութեան Լիբանանի հանրապետութիւնը դահլիճ չէ կազմած դեռ։ Պէտք է խոստովանիլ որ, այս երկրի իրական դեկը կը գտնուի Մուսա պէյ Նամմուրի ձեռքը, որ կ'առաջնորդէ ինչպէս որ կուզէ։ Եթէ նախարարաց կազմին անդամ չըլլայ ան, անկասկած ցարդ դահլիճի անկումը ստիպողական պիտի դառնար։

Ներկայ դահլիճի դիրքն ալ պահողը դարձեալ Մուսա Նամմուր պէյն է։ Շէյխ Հիւսէյնի հրաժարումով փոփոխութիւն մը տեղի պիտի ունենայ անշուշտ դահլիճին մէջ։ Կըսուի թէ ներքին և արդարութեան երկու ամենակարևոր նախարարութիւնները պիտի յանձնուին Մուսա պէյ Նամմուրի, իսկ երկրագործական նախարարութիւնը՝ նոր առնուելիք Շիիթ նախարարին։

Դեռ անորոշութեան մէջ է այս դահլիճի ճակատագիրը։ Նոր նախարարը գտնելու աշխատանքները թոյլ կ'ընթանան։ Հանրապետութեան նախագահը, ինչպէս գրած էինք, դահլիճի փոփոխութեան մը երբէք կողմակից չէ, սակայն կրօնական հաւասարակշռութիւնը պահելու համար պէտք է ներկայութիւնը նաև Շիիթ նախարարի մը։

Այսպէս թէ այնպէս, կը կարծուի որ մինչև երեսփ. ժողովի յառաջիկայ նստաշրջանը, անհաւանական է դահլիճի անկում մը, եթէ Հիւսէյն պէյ Ամտապի հրաժարման լուրը չ'իրականայ և նոր ճեղքուածք մը չ'ստեղծուի։

ԹԻՒՐՔԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Գրեց՝ Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՔԷՄԱԼԻԶՄ

Արդ՝ կարո՞ղ է այդ ժողովուրդը, այս հոգեն, մէկ միտանեան թռիչքով արևմուտքի քաղաքակրթութեան բարձրագոյն ոլորտները թեւակոխել և մէկ շնչով իրագործել այն՝ ինչ դարերն ու անթիւ մարդկային սերունդներն են կերտել։

Քեմալի համար այս ծանրակշիռ հարցը գոյութիւն չունի։ Նա երկաթէ կամքով վճռել է, որ իր ժողովուրդը «պէտք է քաղաքակրթուի», և այդ յանդուգն մտածումով խաւար թիւրք գլուխներին ներսպական գլխարկը պարտադրեց և հարիւրներց դուրս չորթելով թրքուհուն մերկ դէն ձգեց նրա հնադարեան քօղը և նրա սրունքները մերկացնելով չպրտեց փողոց։

Եւ այսպէս «թուրքի քաղաքակրթութիւնն» սկսուած է։ Հնարաւո՞ր է այդ թէ ոչ։

Այս հարցին պատասխանելուց առաջ կանգ առնենք մի վայրկեան քաղաքակրթութեան էութեան վրայ և հանոթանանք պարզաբանենք նրա ճշգրիտ իմաստը։

Այս փոքրիկ յեղումն անհրաժեշտ է Քեմալիզմի հատարձակ փորձի արժէքն բնորոշելու համար։ մարդկային ամենէն խաւար գոնեան իսկ հոգեւոր և ֆիզիք իր կառուցուածքի օրէնքներն ունի, որոնք մէկ անհատի կամքով մէկ օրէն միւսը չեն կարող ճկուել վայրբար և առանց որևէ տրամաբանական մշակումի։

Նախ՝ ի՞նչ ասել է քաղաքակրթութիւն։

Երկաթուղի և հեռախօս, ինքնաշարժ կառքեր ու փառաւոր պալատ հիւրանոցներ, ելեքտրական լուսաւորութիւն և սրսթռիչ սաւառնակներ, միանգամայն հնարաւոր են ամենէն հեռամաց երկրում իսկ օտար դրամագլխով և տեխնիկով։

Այս բոլորը բնաւ կապ չունին տեղական ժողովրդի քաղաքակրթական պահանջների, ձգտումների և ճաշակի հետ։ Քաղաքակրթութիւն ասուածը չատ նուրբ ու շատ խորունկ հոգեբանական երեւոյթ է, որ արտայայտուած է ազգերի կեանքում անընդհատ վայրէջումներով և վերին աստիճանի հրաշալի ձևերով ուր տեխնիկը և նիւթը շատ երկրորդական նշանակութիւն ունին։ Նա իր դրոշմն է դնում ազգերի նիստուկացի, բարքերի, լեզուի, ճաշակի, գեղեցիկ ըմբռնումի, խղճմտանքի, մի խօսքով նրանց համակ հոգեկան կազմի վրայ։

Անդամ զգեստի ձևը, մազերի սանրուածքը, արդուզարդը, հագուստաստիանում ու ներդաշնակում են մարդու հոգեկան պահանջներին ու ճաշակի նրբութեան ու շնորհքին, ինչ և չինի իր պարապմունքը։

Հին յոյները այդ ճամբին հասան անգերազանցելի գեղեցկութեան ու նրբութեան։

Նրանց կանացի տարազը որ չբեղեղէն ձևաւորում էր դալար մարմնի ծփանքները, ակնապարար մի տեսիլք էր՝ շնորհքի (grace) մի տեսակ լուսաւորական։ Մանաւանդ վերջին ամիսներու տագնապի օրերուն, պարտադրած է իր ծրագիրներն ու տեսակէտները՝ անոնց և անփոփոխ։

Ներքին նախարարութեան տիտղոսը գրաւած է Լիբանանի ամենահասուն և ուժեղ պետական առաջնորդներէն Մուսա պէյ Նամմուրի պէս անձնաւորութիւն մը, առանց որու մասնակցութեան Լիբանանի հանրապետութիւնը դահլիճ չէ կազմած դեռ։ Պէտք է խոստովանիլ որ, այս երկրի իրական դեկը կը գտնուի Մուսա պէյ Նամմուրի ձեռքը, որ կ'առաջնորդէ ինչպէս որ կուզէ։ Եթէ նախարարաց կազմին անդամ չըլլայ ան, անկասկած ցարդ դահլիճի անկումը ստիպողական պիտի դառնար։

Ներկայ դահլիճի դիրքն ալ պահողը դարձեալ Մուսա Նամմուր պէյն է։ Շէյխ Հիւսէյնի հրաժարումով փոփոխութիւն մը տեղի պիտի ունենայ անշուշտ դահլիճին մէջ։ Կըսուի թէ ներքին և արդարութեան երկու ամենակարևոր նախարարութիւնները պիտի յանձնուին Մուսա պէյ Նամմուրի, իսկ երկրագործական նախարարութիւնը՝ նոր առնուելիք Շիիթ նախարարին։

Դեռ անորոշութեան մէջ է այս դահլիճի ճակատագիրը։ Նոր նախարարը գտնելու աշխատանքները թոյլ կ'ընթանան։ Հանրապետութեան նախագահը, ինչպէս գրած էինք, դահլիճի փոփոխութեան մը երբէք կողմակից չէ, սակայն կրօնական հաւասարակշռութիւնը պահելու համար պէտք է ներկայութիւնը նաև Շիիթ նախարարի մը։

Այսպէս թէ այնպէս, կը կարծուի որ մինչև երեսփ. ժողովի յառաջիկայ նստաշրջանը, անհաւանական է դահլիճի անկում մը, եթէ Հիւսէյն պէյ Ամտապի հրաժարման լուրը չ'իրականայ և նոր ճեղքուածք մը չ'ստեղծուի։

ՍՐՏԵՐԸ ՓՈՒԽԱԾ ԵՆ

ԵՐԷԿ ԹՇՆԱՄԻ՝ ԱՑՍՕՐ ԲԱՐԵԿԱՄ

Հալէպ հրատարակուող «Թէգատտիւմ» թերթը, 18 Յուլիսի խմբագրականով կը գրէ.—

Հեռագիրներ հաղորդեցին թէ՝ Իրագի թագաւոր Ն. Վ. Ֆեյսալ Էնկիւրիի մէջ փառաւոր եւ սիրալիր ընդունելութեան մը արժանացած է։ Թիւրք մայրաքաղաքը հանդէսներու եւ խրախճանութեանց բաւ դարձած է, ընդանօթներ արձակուած են Մ. Քեմալ եւ նախարարներ միևնոյն կայարան ելած են, ընդունելու համար Ֆեյսալ թագաւորը։

Վերջը Մ. Քեմալ ճառ մը խօսելով շեշտած է իր սէրն ու համակրանքը Ֆեյսալին ու արաբներուն հանդէպ եւ փոխադարձաբար։

Այս լուրերը կարացինք եւ ընդ. եա՞ Ասուած, եա՞ Ասուած, ինչպէ՞ս կը փոխուին մարդոց սրտերն ու ըմբռնումները։ Ֆեյսալ իպրն Հիւսէյնը եթէ տասը տարի առաջ տեսներ Մ. Քեմալ, աչքերն կրակ ժայթքեցնելով կը յարձակեր անոր վրայ եւ վզին բռնելով չեր ձգեր զայն, մինչեւ որ չեներ։ Թիւրքեր եթէ անոր ճանդիպէին որեւէ մէկ տեղ, գնդակով չէին մեռցներ, այլ իրենց եղուզներով եւ ակռաներով կը խոցանցէին։ Բայց այսօր ձեռ ձեռի կը գրկուին այդ երկու բռնամիներ՝ Քեմալ եւ Ֆեյսալ։ երեկուան «միլիք խալիֆի», «վարան տիւտմաը» Ֆեյսալ, այսօր բաբեկամ է։ Թիւրք արդարութեան կողմէ մանուան դասապարտուած «աւազակ» Ֆեյսալ, այսօր սիրելի եւ խելացի բրատեր մըն է...։

Մ. Քեմալն ալ, եթէ Ֆեյսալի մարդոց ձեռքը անցներ Հալէպեն փախչելու ատեն, ի՞նչ կ'ըլլար վիճակը։

Քաղաքականութիւնը բոլորովին փոխեց զանոնմ, որովհետեւ իրարմէ սպասելիք ոչեր ունին։ Ֆեյսալ մոռցաւ թէ՝ Թիւրքերու կողմէ որքա՞ն անմեղ արարքներ կախադան հանուած են։ եւ Քեմալ ալ մոռցաւ թէ՝ Ֆեյսալն եր առաջին ապասմբը թիւրք կառավարութեան դեմ։

Պետք է օրհնենք այս դառն դասեն։ Քաղաքականութիւնը խոստում եւ իրաւունք չնանչնար. երեկուան գրուած համաձայնագիրներ ցաս դիւրին է այսօր պատռել, եթէ ասեներ այդ պանանցեն։

Նահատակները, որոնք զարդարուած են այս անձեռոցիկ տաճարը։

Փիլիսոփայութիւնը, ուր միտքը տքնում է որպէս մի յաւիտենական վուլկան, ինքնին մի կրօն է, և կրօններից ամենէն գեղեցիկը ու արդարը։ ի դուր չէր, որ քրիստոնէութիւնը ծաւալուեց ու սրմատ բռնեց միայն Հռոմէական Միութեան սահմաններում, ուր նրանից առաջ յունօհռոմէական փիլիսոփայական միտքն էր թափանցել, Արիստոտէլների և Սենեկաների հետ։

Դիպուածական չէր, որ արեւելում Նազովրեցու վարդապետութիւնը փոքր Ասիից և Հայաստանից դէն չանցաւ, և արևմուտքում մինչև Իսպանիա ու Բրիտանական կղզիները ու գերմանները և անգլոսաքսոն միւս երկիրները թեւակոխեց։

Ցունօ-հռոմէական փիլիսոփայութեան հունի վրայ էր, որ չափուեց ու ձևուեց արևմտեան արդի քաղաքակրթութիւնը, ո՛չ մի տիպ, ո՛չ մի ժողովրդի մէջ քաղաքակրթութիւնը չի տնկուել մի օրում, մի տարում, ո՛չ իսկ մի դարում, վայրագորէն ու բռունցքի ուժով։ Նա գալիս է որպէս գեղանի ու պճնուած նորահարս ծանր, հանդարտ ու ժպտուն, և քայլում է դէպի հիմնին տաճարը խրախճանքներից, ցնծութիւնից, խաղ ու պարից, զուարակների զենումից յետոյ, և իր կոխած տեղը դալարիք ու վարդ է բուսնում և իր շուրջը լոյս ու իմաստութիւն։

Քաղաքակրթութիւնը ո՛չ պատերազմական աւար է, և ոչ թանալն. այն վայելով ազգերը իրենց ոգեներութեան ու ստեղծագործ ճիգերի բաժինը պիտի ունենան նրա մէջ։ և իրենց էութեան պակերը պիտի տեսնեն այնտեղ, որպէս իրենց հոգու հայելին։

Աշխարհում ո՛չ կեղծ քաղաքակրթութիւն հնարաւոր է և ոչ կեղծ արուեստ։

Միայն ճշմարտութիւնն է տիրական, արդար ու յաւիտենական։

Արդ՝ լուրջ ու ծանրակշիռ խնդիր է, թէ թիւրքի պէս յետամնաց ու անճարակ ժողովուրդ ձեռնհա՞ս է արդեօք մի բանի տասնեակ տարում արեւմտեան այս քաղաքակրթութիւնը, ընդունել ու մանաւանդ իւրացնել։

ՊԱՂԵՍՏՆԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

Նորընտիր Մարզպանը.— Մարդահամար.— Հաւաքոյթ մը եւ հրեաներու սպառազինութիւնը ?.— Շաւուիթ Ալիին նամակը.— Պատգամաւորութեան անդամներու փոփոխութիւն

(Սեփ. թղթակցութիւն)

Երուսաղէմ, 16 Յուլիս

Յառաջիկայ ամսոյն Մարզպան Սըր Ճան Զէնսըլըրի պաշտօնավարութեան ժամանակաշրջանը կը լրանայ։ Պաշտօնաթերթը ամսոյս 13ին հրատարակուած իր բացառիկ թիւով արդէն հաղորդեց պաշտօնապէս Պաղեստինի և Անդրյորդանանի Նորընտիր Մարզպան և ընդհ. հրամանատար Տեղ. Զօր. Արթիրը Կրէնֆէլ Ուօքափի պաշտօնակոչութիւնը։ Նորընտիր Մարզպանը ներկայիս հիւսիսային Իրլանդայի ուժերու հրամանատար է։ Ծնած է Սկոտիա և 57 տարեկան է։ Մասնակցած է Պոէրիան (Ափրիկեան) պատերազմին և ստացած զանազան պատուանշաններ։ Համաշխարհային պատերազմին Ֆրանսայի և Միջագետքի ճակատներուն վրայ գտնուած է, այնպէս որ Արեւելքին անծանօթ անձ մը չնկատուիր։ Զօր. Ուօքափի պաշտօնակոչութեամբ, Պաղեստինի դրաւումէն իվեր չորրորդ Մարզպանն է, որ Անգլիա կը դրկէ Պաղեստին։ Իր նախորդները եղած են, կարգով, հետեւալները.— Սըր Հէրպըրթ Սամուէլ, ծանուցով հրեայ և այժմ Ազգանական կուսակցութեան վարիչ, Մարքիզ Լօրտ Փլիմըրը և ներկայ Մարզպան Սըր Զէնսըլըր։ Նկատելի պարագայ մ'է այն, թէ Նորընտիր Մարզպանը զինուորական մ'է, և կը կարծուի թէ հոգատար պետութեան քաղաքականութեան մէջ փոփոխութիւններ տեղի պիտի ունենան։

Ներկայ Մարզպան Սըր Զէնսըլըր Սեպտ. 1ին վերջ տալով իր պաշտօնին՝ երկու ամիս արձակուրդով պիտի մեկնի Պաղեստինէն, որմէ վերջ իրեն պիտի յաջորդէ Զօր. Ուօքափ։

Նորընտիր Մարզպանի պաշտօնակոչութեան առթիւ հրայական մամուլը մասամբ մը գոհունակ չեչտով կ'արտայայտուի, նկատելով այն պարագան, թէ Զօր. Ուօքափ անդամ եղած է զինադադարէն վերջ աւտրալիոյ Տեղաւորման Յանձնախումբին, և մեծապէս օգտակար հանդիսացած զաղթականներուն։ Նոյնպէս կը յիշեն թէ զինուորականի մը իշխանութեան շրջանին երկիրը կարող է աւելի խաղաղ իր բարդաւաճման նուիրուիլ, ինչպէս այդ եղած էր մարաշախտ Փլիմըրի օրով։ Գալով արաբական մամուլին, որոշ կարծիք մը դեռ չունին, ընդարձակին անծանօթութեան պատճառաւ։ Բայց կը նկատեն թէ քաղաքական փոփոխութիւն մը անխուսափելի է։ Զինուորականի մը Մարզպան անուանումը լաւ աչքով չի դիտուիր...։ Արաբական մամուլը բուռն կերպով կը դատապարտէ Սիոնական կազմակերպութիւնը, որ կը կարծուի թէ մեծ դեր խաղացած է այս պաշտօնափոխութեան մէջ։

* *

Մարդահամարի պատրաստութիւնները փութոյ պնդութեամբ առաջ կը տարուին։ Արդէն մասնաւոր Գրասենեակ մը բացուած է Երուսաղէմի մէջ, որպէս կեդրոն, պետական գլխաւոր քարտուղարի օգնականին հսկողութեան տակ, և չրջաններու բաժանումները լրացած։ Մասնաւորապէս չորս հազար պաշտօնեաներ արձանագրութեանց պիտի հսկեն, և այնպէս կը կարծուի թէ ճշգրիտ վիճակագրութեան մը համար ոչ մէկ ջանք չպիտի խնայուի։ Շնչով կառավարութիւնը վերջնական դեկոյց մը պիտի հրատարակէ, և մարդահամարի օրն ու թուականը պիտի որոշուի։ Հաւանական է որ կա՛մ Հոկտ. ի վերջին կիսամեսային կատարուին արձանագրութիւնները, և կամ ալ Նոյմ. սկիզբները։

Հրէական չրջանակները ատամոստ են, իսկ արաբական չրջանակները կը թելադրեն իրենց ազգակիցներուն, որ անպայման, ատանց խուսափելու, վիճակագրուին։

* *

Անցեալ շաբաթ գիշեր, ամսոյս 11ին, Նապլուսի մէջ արաբ երեւելիները հաւաքոյթի մը ունեցած են, ուսումնասիրելու նաև այլ չրջաններէ ժամանած ծանօթ անձնաւորութեանց, և երկարօրէն քննած Պաղեստինի քաղաքական ներկայ կացութիւնը։ Ինչպէս ծանօթ է ընթերցողներուն, 1929 ի խռովութիւններէն վերջ, կառավարութիւնը կարգ մը ամայացած և հեռաւոր հրեայ արուարձաններուն պաշտպանութեան համար, ի պահանջել հարկին, կնքուած տնտուկներու մէջ զտնուող քանակութեամբ զէնք և ռազմամթերք բաշխած էր, միշտ ոստիկանութեան հսկողութեան տակ մնալու պայմանաւ։ Ժամանակին այս ընթացքը արաբական չրջանակներու մէջ մեծ իրարանցում յառաջացուց, բայց կառավարութեան հաւաստիացումներուն վրայ՝ ամէն ինչ խաղաղեցաւ և ժամանակութիւնները մասամբ մը փարատեցան։ Այժմ, սակայն, հարցը կրկին սեղանի վրայ եկած է։ Պատճառ՝ անցեալները մի քանի արբաւանդներու մէջ, ոստիկաններու կողմէ կատարուած ռազմափորձերն են, որ կը կարծուի թէ հրեաներու կողմէ կատարուած են եւայլն։ Հաւանական կառավարութեան հերքումներուն, արաբական չրջանակները յուզուած են, և լուրջ չարժումներ կուզեն նշմարել յիշեալ ռազմափորձերուն առթիւ։ Անոնք կը պնդեն թէ հրեաները կանոնաւորաբար կ'սպառազինուին, և նորանոր փոթորկումներէ կը վախնան։ Նապլուսի ժողովը այս առթիւ մի շարք որոշումներ կայացուցած է, և քաղաքականութեան նոր ուղեգիծ մը որդեգրելու կէտը չեշտած...։

* *

Մանօթ հնդիկ հանգուցեալ Մուհամմէտ Ալիին եղբայրը Շաուքէթ Ալի, Հնդկաստանէն Նապլուս արաբական ազգկանց վարժարանի վարժուհիներէն մէկուն գրած իր նամակին մէջ կը յայտնէ, թէ յուսով Պաղեստինի և Եգիպտոսի ճանապարհով Անգլիա պիտի մեկնի, մասնակցելու համար «Կլոր Սեղան»ի խորհրդակցութեանց՝ Հնդկաստանի կայսրութեան վերաբերեալ։ Ինչպէս ծանօթ է, յիշեալ ժողովին պիտի մասնակցի նաև Կանտին։ Շաուքէթ Ալին կը յայտնէ միևնոյն ատեն թէ, ժողովէն վերջ, Հնդկաստան վերադառնալէ առաջ, Պաղեստին պիտի գայ կրկին, և Երուսաղէմի մէջ իսլամական համալսարան մը հիմնելու մասին ուսումնասիրութիւններ պիտի կատարէ և ծրագիր մշակէ։ Իսլամ Գերագոյն

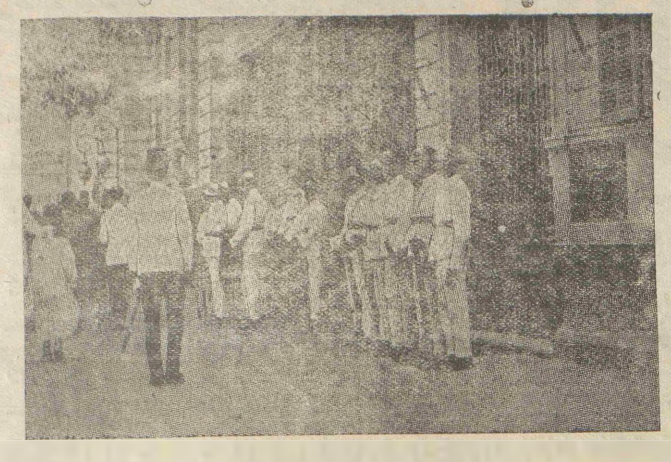

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ
ԿԱՌԱՎԱՐԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐՈՒ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԸ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ ԿԸ ԴԻՄԷ
ԵՒ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ ԻՐ ԴՐԱՄՆԵՐԸ

ՆՈՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ
ՊԻՏԻ ՍԿՍԻ 1932 ՄԱՐՏ 1ԻՆ

Գրեց՝ Զօր. ԼԻՍՏԷՆՏՕՐՖ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ ԶԻՆՈՒՈՐ ՑԱՄԱՔ ԿԸ ՀԱՆԵՆ ՊԵՐԼԻՆ ԿԸ ՊԱՐՊՈՒԻ

Համայնավար Բոլշեւիկները կը շահեան

Աւա՜ղ, աւա՜ղ որ Գերմանիոյ ենթարկուելիք այս զարհուրելի աղէտի մասին ժամանակին ըսածները ու գրածներս նկատի չառնուեցան։ 1914-1918ի համաշխարհային աւերիչ պատերազմէն առաջ ալ ես նախատեսած ու յայտարարած էի մօտեցող մեծ աղէտը։ Այն ատեն ալ աշխարհը իր վրայ յարձակող զարհուրելի փորձութիւններէն զգուշացնելու համար, աղէտին անհեւութիւնը ցոյց տուած էի։

Այսօր ալ, դժբաղտաբար, հայրենիքիս, հայրենակիցներուս ու ամբողջ մարդութեան օգտակարագոյն որ վճանդի մը մօտենալը կը տեղեկացնեմ։

* *

Նախորդով գրած էի, վերապահութեամբ, Թորգոմ արք. Գուշակեանը հրաւիրելու համար ընտրուած պատգամաւորութեան կազմին մասին։ Այժմ կը տեղեկանամ թէ յիշեալ կազմը, որ կասկածելի էր, փոփոխութեան ենթարկուած է, և կազմուած հետեւեալ ձեւով.—Սրմբատ եպս. Գազարեան, Կիլրեղ վրդ. Իսրայէլեան և Շաւարշ վրդ. Գուլումեան։ Սմբատ եպս. ինչպէս որ ծանօթ է, Գոլիս կը գտնուի փոխանորդութեան պաշտօնով։ Հարկ եղածները գրուած են իրեն, որ պատրաստուի անմիջապէս որ հրամայուի ստանալու, դէպի Եգիպտոս ճամբայ ելլէ, ուր իրեն պիտի միանան ասկից մեկնող երկու վարդապետները, և բոլորը միասին պիտի հրաւիրեն Նորընտիր Պատրիարքը իր պաշտօնին։ Սմբատ եպս. Երուսաղէմայ Միաբան է։

ԹՂԹԱՒԻՃ

Ե. Գ.— Նախորդով դիւանապետ Նուրեանի մասին մեր գրածները քունը փախցուցած է խնդրոյ ենթակայ պարոնին, և աջ ու ձախ ներքին գաղտնիքներ ու լրտեսներ սկսած որոնել, անխուսափելի Տեղապահ Սրբազանին սիրազգի խորհրդակցութեամբը։ Մենք, ակամայ, և առ ի քաղաքավարութիւն, զեռ դիմակները ամբողջութեամբ վար չառինք, սպասելով որ կարուէ կարգադրութիւնները չեն ուշանար, և կը ժաքրուի մթնոլորտը...։ Այլապէս, անանկ բաներ գիտենք որ...։ Թիւերով, վկաներով և փաստերով։

ՆՈՅՆ

Խորհուրդը այդ նպատակով արդէն տեւականօրէն յարաբերութեան մէջ է Շաւարշ Այիին հետ։

* *

Նախորդով գրած էի, վերապահութեամբ, Թորգոմ արք. Գուշակեանը հրաւիրելու համար ընտրուած պատգամաւորութեան կազմին մասին։ Այժմ կը տեղեկանամ թէ յիշեալ կազմը, որ կասկածելի էր, փոփոխութեան ենթարկուած է, և կազմուած հետեւեալ ձեւով.—Սրմբատ եպս. Գազարեան, Կիլրեղ վրդ. Իսրայէլեան և Շաւարշ վրդ. Գուլումեան։ Սմբատ եպս. ինչպէս որ ծանօթ է, Գոլիս կը գտնուի փոխանորդութեան պաշտօնով։ Հարկ եղածները գրուած են իրեն, որ պատրաստուի անմիջապէս որ հրամայուի ստանալու, դէպի Եգիպտոս ճամբայ ելլէ, ուր իրեն պիտի միանան ասկից մեկնող երկու վարդապետները, և բոլորը միասին պիտի հրաւիրեն Նորընտիր Պատրիարքը իր պաշտօնին։ Սմբատ եպս. Երուսաղէմայ Միաբան է։

ԹՂԹԱՒԻՃ

Ե. Գ.— Նախորդով դիւանապետ Նուրեանի մասին մեր գրածները քունը փախցուցած է խնդրոյ ենթակայ պարոնին, և աջ ու ձախ ներքին գաղտնիքներ ու լրտեսներ սկսած որոնել, անխուսափելի Տեղապահ Սրբազանին սիրազգի խորհրդակցութեամբը։ Մենք, ակամայ, և առ ի քաղաքավարութիւն, զեռ դիմակները ամբողջութեամբ վար չառինք, սպասելով որ կարուէ կարգադրութիւնները չեն ուշանար, և կը ժաքրուի մթնոլորտը...։ Այլապէս, անանկ բաներ գիտենք որ...։ Թիւերով, վկաներով և փաստերով։

ՆՈՅՆ

Աւստրիոյ Հունգարիոյ երիտասարդութիւնն ալ մարզուելու համար Իտալիա կը զրկուի։

Այս միջոցին պատերազմող տէրութիւնները իրենց զօրակոչերը լրացուցած ըլլալով, Զուիցերիա, Տանիմարքա, Գուլկարիա, Թուրքիա և Ճաբոնիա ևս պիտի յայտարարեն զօրակոչ։

Ֆրանսայի մէջ զօրակոչը համաձայն նախապէս պատրաստուած ծրագրէ մը տեղի պիտի ունենայ։ Ֆրանսայի Մասօնները, կարգ մը սուտերով և խաբեբայութիւններով պիտի լուծնէն պատերազմի հակառակորդները։ Այս անգամ, Ֆրանսայի մէջ, 1914ին Ֆրանսայի պատերազմին մասնակցութիւնը արգիլող Ժօրէսի նման մէկու մը սպանութեան պէտք չմնար։ Միայն թէ Ֆրանսա համայնավարներու դէմ զօրաւոր կարգադրութիւններ ընելու, մասնաւորաբար երկաթուղիներն ու կամուրջները խիստ հսկողութեան տակ առնելու պիտի ստիպուի։

Ֆրանսական կառավարութիւնը ամենէն աւելի յոգնեցնող ինդիրներէն մէկը Ֆրանսայի մէջ մեծ թիւ մը ներկայացնող իտալացիներու դոյութիւնն է, որոնք ոչ պիտի կրնան վռնտուիլ և ոչ ալ աքսորուիլ։

Պելճիքական բանակն ալ միևնոյն պայմաններու տակ զօրակոչ յայտարարած է։ Հողմի եկեղեցիին ազդեցութեան տակ գտնուող Գերմանները չատ դժուարութեամբ պիտի ուզեն մասնակցիլ պատերազմին։

Լեհաստան, Չեխոսլովաքիա, Ռումանիա և Եուկոսլաւիա կը գրտնուին երրորդ միջազգայնականի ազդեցութեան և գրգռութեան ներքև։ Միևնոյն ատեն համայնավարները պատերազմի ի վնաս ահագին բրօքանտա կը մղեն և պատերազմը ղեկավարող առաջնորդներու դէմ ժամափորձեր կը կազմակերպեն։

Նման ժամափորձեր կը կատարուին նաև փոքրամասնութեանց կողմէ. օրինակի համար Լեհաստանի մէջ Ուքրանիացիներ, Ռումանիոյ մէջ հունգարներ, Եուկոսլաւիոյ մէջ հրվաթներ, գարատաղցիներ, սլովվէններ և մակեդոնիացիներ։ Այս տեղեր գտնուող քրիստոնէութիւնը կը գտնուի հողմի եկեղեցւոյն պաշտպանութեան ներքև։

Այս երկիրներու ժողովուրդներէն եղող հրեաները և անոնց պաշտպանութիւնը վայելող համայնավարները զինուորական ծառայութիւն պիտի չկատարեն և պատերազմի ի վնաս բրօքականներ պիտի ունենան։

Համայնավարները, նոյն իսկ ատեն մը պիտի գայ որ բանակներու մէջ սերմեր ցանելու փորձեր պիտի ընեն։

Չեխոսլովաքիոյ մէջ գտնուող գերմանական գիւղ և քաղաքները, ֆարդերու և կառորածներու տեղի չտալու համար, չեխ ուժերու կողմէ պաշտպանութեան տակ կը պահուին։

Ֆիւս կողմէ իտալիոյ մէջ այլուրջ բանտարական ցոյցեր և խռովութիւններ պիտի ծագին, որոնց մէջ մատ պիտի ունենայ Ֆրանսան և իր զինակիցները։

Անգլիա զգուշանալ է իր բանակներու զօրակոչը գլուխ հանելու աշխատանքով։ Մի միայն իրլանտա պիտի օգնէ անգլիոյ այս պատերազմին մէջ։

Այս ալ ապահոված է հռովմի պապը։ Քանատա, հիւս. Ափրիկէ, Աւստրալիա, և նոր Զելանտա մերժած են օգնել անգլիոյ։ Ֆրանսայի և իր զինակիցներու աշխատանքութեան մէջ խառնակութիւն հանելու փորձերը ապարդիւն մնացած են։

Ռուսիան ևս եղածին չափ կարեւոր դժուարութեանց մէջ է. բայց դեռ լուրջ և ծանր վտանգներ չեն սկսած։ Ամէն կողմ կառավարութիւնը կը խեղդէ իր հակառակորդները։

Իտալական կառավարութիւնը ներքին ոեւէ շարժում խեղդելու համար լաւ զինուած և վստահելի ֆաշիսթ ուժեր կը գործածէ։

Լիհտսոանի և սերպիոյ մէջ տեղի ունեցող ապստամբութիւններն ու յարժումները պիտի դժուարացնեն զինուորական գործողութիւնները։

Ֆրանսական, անգլիական և իտալական կառավարութիւնները դժուարութեանց կը ժամանուին նաև իրենց գաղթավայրերու մէջ։

(5) (Շար.)

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԱՍԵՐ

Ֆրանսերէնի, Ֆրանս. Գրականութեան եւ Դիտութեանց։

Նպաստաւոր պայմաններ։

Դիմել.— Ներսէս ՌԻՒՓԷԼԵԱՆ
«ԱԶԴԱԿ»ի ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆԸ

ԻՄԱՍՏՈՒՆ ԽՕՍՔԵՐ

Տիեզերքում ոչինչ և ոչ ոք բացառապէս իր համար չի շարժուում, ինչպէս որ ծովի ոչ մի ալիք օղակ չի կազմում առանց քիւրաւոր ուրիշ ալիքներ հրելու։

* *

Փախուստի ժամանակ ամէն տեսակ բեռ կարելի է ձգել ճանապարհին, բացի այն, որ մենք կրում ենք մեր հոգում։

* *

Աշխարհի ամենաթշուառ հիւղակն իսկ, ուր մանկութիւնն է ծնարել մի օր ծնցում և մի հոր հովանոտակ՝ անէծք չէ, այլ օրհնութիւն, վանդի խանձարուրից մեր էութեան մէջ զրոշմուող իրերը հոգի ունին ու հոգու մասերն են։

* *

Հայրենի տուն ու Հայրենիք անցած ու գալիք բոլոր սերունդների հոգու ոսկէ կաղապարն են։

* *

Մանուկների հոգի կողոպտողը մարդկանցից յետինն է։

* *

Կանացի սէրը միայն մայրութիւնն է. անդամ առաքաստում ուրբանութիւնը պորթկում է վայրագորէն և նրա էութեան խորքերը հրդեհում, կինը իր սիրածի բնազդական մայրն է։

* *

Մանկութեան վէրքերն էլ երազների պէս են, մէկից միայն յուշ է մնում, միւսից՝ սպի...։

* *

Ցեղական տարբերութիւնը մարդկային ամենագարշ, ամենանսեմ զգացումն է։

Գեղեցիկ կինը մի սքիրոս է մեծ ճանապարհի վրայ և նրա առեղծուածներից խուսափիլ անհնարին է։

* *

Իսկական գեղեցկութիւնը կեանքի մէջ իրագործուած բարիքն է։ Անհատական երջանկութիւնը մի անկարելի ցնորք է, երբ կեանքը իր սարսռելի ոճրագործութեամբ ցաւագին ճիչերի խեղդուած հառաչանքների մի հսկայական համերգ է։

* *

Մանուկների հոգին կողոպտողը մարդկանցից յետինն է։

* *

Քաղաքակրթութիւնն առանց հերոսութեան մեղկութիւն է, հերոսութիւնն առանց քաղաքակրթութեան վայրենութիւն է։ Կատարեալ ազգը քաղաքակիրթ պիտի լինի եւ հերոսական միաժամանակ։

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ

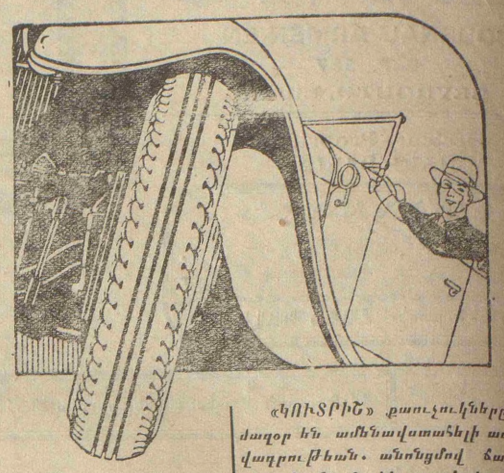

"OODGRICH,,
"ԿՈՒՏՐԻՇ,,

ԶԻՐ ՍԹՕՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
ԳՈՐԾԱԾԵՑԷՔ ՄԻ ՄԻԱՑՆ
"ԿՈՒՏՐԻՇ,, ԲԱՌԻԶՈՒԿՆԵՐԸ։

«ԿՈՒՏՐԻՇ» քաւչուկներուն բաղադրութիւնը ամենամաքուր ու անխարդախն է. կոաւը պատրաստուած է Եգիպտոսի ամենաընտիր ատպակէն, որով կատարելապէս տոկուն և ապահով է։

«ԿՈՒՏՐԻՇ» քաւչուկները հաժաղօր են ամենավստահելի ապահովագրութեան. անոնցմով ճամբորդել, կը նշանակէ ապահովագրուած ըլլալ։ Այս ճշմարտութեան համոզուելու համար միայն մէկ անգամ փորձեցէք։

«ԿՈՒՏՐԻՇ» քաւչուկներու չինութեան միջոցին յառաջ եկած ոեւէ վնաս կամ թերութիւն երաշխաւորուած է։

Լիբանանի եւ Սիւրիոյ ընդհ. գործակալն՝
ՄԻՆԷԼ ԹՐԱՏ՝ Պէյրութ
Հիւս. Սիւրիոյ գործակալն՝
Ս. ՔԷՊԱՊԻ Հալէպ։

ՊՕՅՔՈԹ ՊԱՂՏԱՏԻ ՄԷՋ

ՄԵՌԵԼՆԵՐ ԵՒ ՎԻՐԱՒՐՆԵՐ?

ԿԱՌԱՎՐԹ. ԽՈՍՏԱՑԱԾ Է ՏՈՒՐՔԵՐԸ ԶԵՂՉԵԼ

Ինչպէս գրած էինք, Պաղտատի մէջ երկու չաբաթէ իվեր բուռն պօյքոթ մը կը շարունակուի, ի նշան բողոքի ժողովուրդին վրայ դրուած ծանր տուրքերուն համար։ Կառավարութիւնը թէպէտ ամէն տեսակ խիստ միջոցներու դիմած և հարկ եղած հրահանգները տուած էր ոստիկանական և ապահովութեան պաշտօնատարներուն, սակայն ցուցարարները խաղաղեցնել կարելի չէր եղած։ Թագաւորի փոխանորդը ի վերոյ տարուած արգիլած էր ամէն տեսակ հաւաքոյթ և ժողով։

Ըստ «Է. Բասրա»ի տացած մասնաւոր հեռագրին, քանի մը օրաւորջ, ցուցարարներու և կառավարական ուժերու միջև տեղի ունեցած է տասկալի ընդհարում մը, որու միջոցին սպանուած են 30 հոգի եւ բազմաթիւ վիրաւորներ մնացած։ Թէպէտ վերահաստատուած է անդորրութիւնը, սակայն պօյքոթը չէ վերջացած և կիրքերը չեն խաղաղած։

Այս կացութեան պատճառաւ, կրսուի թէ, Թէյսալ թագաւորը պիտի փութացնէ իր վերադարձը և չատով պիտի հասնի Պաղտատ։ Վարչապետ Նուրի փաշա Սաֆտ սրդէն վերադարձած է։

«Էլիֆ Պաշի առած վերջին տեղեկութեան համաձայն, կը հաղորդուի թէ պօյքոթը վերջ գտած է, չնարհի Նուրի փաշա Սաֆտի վճռական յայտարարութեանց, որով խոստացած է նուազեցնել տուքերը։

Մ. ՔԷՄԱԼ ԵՒ ՖԷՅՍԱԼ ԻՆՉՊԷՍ ԿԸ ՍԻՐԱԲԱՆԻՆ

ՖԷՅՍԱԼԻ ՄԱՂԹԱՆԴԵՐԸ...

ԷՆՆԻՒՐԻ, 16 Յուլիս.— Իրագի թագաւոր Ն. Վ. Թէյսալ թիւրքական սահմանէն բաժնուելու առեն, Գարա Ազատճէն Մ. Քէմալ փաշայի ուղղուած դրած է հետեւեալ հեռագիրը.

ԹԻՒՐՔԻՈՅ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ
Ն. Վ. ԿԱԶԻ ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՔԷՄԱԼ

Սիրելի Թիւրքիայէն բաժնուելու առեն, առաջին անգամ կուզամ Ն. Վսեմութեանդ յայտնել իմ սրտագին շնորհակալութիւնները։ Ձեր մեծ շնորհով իր գեղեցիկ անունը արգարացնող Էնկիւրիի և Թիւրքիոյ միւս քաղաքներուն մէջ, Ձեր վսեմութենէն, հանրապետական կառավարութեան կազմէն և ժողովուրդէն տեսած լաւ ընդունելութիւնն ու հիւրասիրութիւնը երկու ժողովուրդներու միջև գոյութիւն ունեցող անկեղծ սիրոյ երաշխիք ընդունելով, որպիս մէջ անմոռանալի յիշատակներ կ'արթնցնէ։ Ձերդ բարձրապատուութեան անձնական երջանկութիւն և թիւրք ազգիս և բարձր ժողովուրդին այ բարօրութեան եւ ուրախութեան մաղթանքներս ընդունելիը կը խնդրեմ։

ՖԷՅՍԱԼ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ «ԱԶԴԱԿ»ԻՆ ԹԻՒ 4

ՆԱԶԼՍ ՓԱՇԱՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

ՀԱՅ ԼՐՏԵՍԻ ՄԸ ՏՊՈՒՐ ԴԵՐԸ

ՅԱԿՈԲԻ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱԶԱՐԱՒՈՐ ՀԱՅԵՐ ԿԸ ՅԱՐՁԱԿԻՆ

Հազարապետի մը վերջին խօսքերը

ԱԶԴԵՑԻԿ ՔՕՄԻԹԱՃԻ ՄԸ

Ասոնց խոստովանութիւններովը չ'զոհացայ։ Որոշեցի իմ հայ լրտեսներէս մէկը ուղղակի յարաբերութեան մէջ դնել քոմիթաճիներուն հետ։

Հնչակ կոմիտէի ամենաազդեցիկ անդամներէն մէկն էր Յակոբ։ Ասիկա թէպէտ կոմիտէի պատերէն չէր, սակայն գործունէութեան տեսակէտով գլխաւոր տեղը կը գրաւէր։

Լրտեսս զրկեցի այս քոմիթաճիին քով։ Կառավարութեան հանդէպ չտիպանց հաւատարիմ և իմ անձիս կապուած այս հայը, տեսնուեցաւ Յակոբին հետ և ինքզինքը իբրև համակիր ցոյց տալով, խոստացաւ ինքն ալ անդամակցիլ կոմիտէին։

Վերջին անգամ այս պարտաճանաչ լրտեսի տուած տեղեկութեանց համաձայն, քանի մը հազար հայեր յանկարծակիորէն և զինուած վիճակի մէջ Բարձրագոյն Դուռ պիտի կոխէին, և ուղղակի Յակոբի հրամանին ներքեւ գտնուող ուրիշ քանի մը հազար զինուած հայեր ալ մահմեդականներու վրայ յարձակում գործելով պիտի ջարդէին իրենց հանդիպած իսլամները։

Յակոբ անվախօրեն կը խօսեր

Յակոբի անմիջապէս ձերբակալումը անհրաժեշտութիւն դարձած էր։ Անձամբ զբաղեցայ ա՛նոր հարցաքննութեամբը։ Բոլոր հարցումներուս կը պատասխանէր անվախ և համարձակ։ Անոր պատասխանները հաստատեցին սուտութեան երբէք կարօտ չմնացած Խաչիկ էֆէնտիի տիկնոջ յայտարարութիւնները։

Կը հարցնէի.

— Ո՞վ ես դուն և անունդ ի՞նչ է.

— Անունս Յակոբ է. հայ եմ և Հնչակ կոմիտէի յառաջ եկող անդամներէն եմ.

— Ի՞նչ է Ձեր նպատակը.

— Բարձրագոյն Դուռ և իսլամ թաղեր յարձակելով ապստամբութիւն յառաջացնել, քաղաքակիրթ Եւրոպայի միջամտութիւնը ապահովել և այս կերպով Ձեր կառավարութեան զուլումներէն և դերութենէն ազատուիլ։

— Զուլում և մեղք չէ՞ անսեղ ժողովուրդի արիւնը թափելը.

— Մենք, առաջին անգամ, իսլամներէն առաջ, արիւնը պիտի հոսեցնենք Ձեր կառավարութեան դեռ հաւատարմութիւն ցոյց տուող մեր դաւաճան հայրենակիցներուն. եթէ դիս և ինձ պէս հազարաւոր ուրիշ հայեր ժամուան դատապարտէք, այս որոշումը պիտի գործադրուի կոմիտէի որոշումը վճռական է։ Արդէն ապստամբութիւնը սկսելուն պէս անգլիական մարտանաւերը պիտի դրաւեն Պոյիրը։

Ապստամբութեան որոշումը գործադրուեցաւ

Անդադար կատարուած հարցաքննութիւնները ցոյց տուին որ Յակոբին յայտարարութիւնները ճիշդ են։

Որոշուած էր Սեպտեմբեր 18ին պայթեցնել ապստամբութիւնը։ Գործադրուեցաւ այդ որոշումը։

Իսկապէս ճիշդ այդ օր, քանի մը հազար հայեր, Կոմիտէի լիարներու զեկավարութեամբ, հաւաքուեցան հայ Պատրիարքարանի եկեղեցին։ Հոն խանդավառ ցոյցեր եղան, տաք ճառեր կարդացուեցան, ոտանաւորներ և ուղերձներ խօսուեցան Թրքական զուլումի և անկախութեան մասին։

Եկեղեցւոյ մէջ հայ Պատրիարքին քով գտնուող չափազանց գեղեցիկ հայ աղջիկ մը գրգռիչ ճառ մը խօսեցաւ և մոլեռանդութեամբ արտասանեց ոտանաւոր մը։

Այս ցոյցերուն յաջորդաբար սկսան բոլոր հայ եկեղեցիներու զանգակները հնչել և զէնքեր արձակուիլ։ Պոլսոյ բոլոր կողմերէն։

Այս կերպով ապստամբութիւնը սկսած ըլլալը յայտարարուեցաւ։

Ապստամբութիւնը աղաչանքով դադրեցնել կ'ուզուի

Ապստամբները միաձայնութեամբ և զինուած Դուռ Դարբուէն ուղղուեցան դէպի Նուրը Օսմանիէ։ Ճամբան ոստիկաններ և ապահովութեան պաշտօնեաներ կ'աշխատէին, կաղաչէին և կը փորձէին ցրուել ցուցարարները, յայտարարելով անոնց որ չվայելէր այդ շարժումը և օգուտ չբերէր։ Բայց ապստամբները կը պատասխանէին.

— Ի՞նչ, ցրուի՞լ... դուք ձրուեցէք. արդէն ձեր բոլորը պիտի ցրուենք. կեցցէ՛ Հայաստան, կեցցէ՛ ազատութիւն.

Ահա՛, այսպէս, բարձրաղաղակ պատասխանեցին անոնք մեր ոստիկաններու աղաչանքներուն և հանելով իրենց բէվոլվէրները, դաշոյններ, յարձակեցան անոնց վրայ։

Դէպի Նուրը Օսմանիէ և Թավուք Բազարը խուժող կատղած մարդոց այս հոսանքը ոչ մէկ խոչընդոտ կը լսեր, չէր տեսներ և հանդիպած արգելքը ջարդ ու փշուր կընէր։

Փողոցներու վրայ դրուած ոստիկանական և ժանտարմայի չղթաներ անոնց յառաջխաղացումը դադրեցնելու համար կ'աղաղակէին.

— Հայրենակիցներ, այս ըրածնիդ լաւ բան չէ. եթէ բողոք մը ունիք, կարգով կանոնով կառավարութեան դիմեցէք։ Քաղեցէ՛ք, դարձէ՛ք, Ձեր գործերով զբաղեցէք, բոլորս այս երկրին և այս պետութեան հացով կ'ապրինք։

Ապստամբները այս թելադրութեանց փոխան սկսան զէնք գործածել և սպաննել ոստիկաններն ու ժանտարմաները։

Կրակը կը բոցավարէր հետզհետէ։ Զիւաւոր ժանտարմաներ զրկեցի ապստամբներուն վրայ և հրահանգեցի աւելորդ արեան թափուելուն առիթ չտալ։ Բայց ապստամբները անդադար զէնք կը պարպէին, իրենց գործին գացող անմեղ իսլամներ, հրեաներ և յոյներ կ'սպաննէին և կը վիրաւորէին։

Գործը գործեն անցաւ...

Վերջապէս գործը այն աստիճանին հասաւ որ յեղափոխականները սկսան ուղղակի յարձակում գործել ժանտարմաներու պահակներուն վրայ։ Փոխադարձաբար ժանտարմայի և ոստիկանական ուժերն ալ ստիպուեցան զէնք գործածել։ Զիւաւոր ժանտարմաներ արագօրէն յարձակում գործեցին ապստամբներու վրայ։ Անընդհատ զէնք նետելով փողոցներու մէջ պահուող յեղափոխականները սարսափ կը պատճառէին քաղաքի բնակութեան մէջ։

(Շար.)

ՀԱՅ ԿԵԱՆՔ

ՕՐ. ՄԱՌԻ ՊՈՏՈՒՐԵԱՆ

ՓՈՕՖԷՍՕՐՈՒՀԻ

Մեծ ուրախութեամբ կ'իմանանք որ, Օրիորդ Մառի Պոտուրեան, դաշնակի հոյակապ քննութենէ մը վերջ, փրոֆէսսորուհիի վկայական ստացած է Վիեննայի երաժշտանոցին քննիչ յանձնախումբէն, որ բաղկացած էր եօթը փրոֆէսսորներէ, որոնց երկուքը տէրութեան կողմէ զրկուած։

Տաղանդաւոր օրիորդը շնորհիւ իր ամենափայլուն քննութեան, արժանացած է մասնաւոր շնորհաւորութենց եւ ուրախութենց փրոֆէսսորներուն կողմէն, մաղթանքներու նմանօրինակ ամենափայլուն ասպարէզի մը։

Առաջին հայ աշակերտ Վիեննայի երաժշտանոցին՝ առաջին մը ցանկով կը վկայուի փրոֆէսսորուհին՝ ամենաբարձր նիշերով, գերիվերոյ բարձրացնելով իր ցեղին յարգն ու վարկը։

Ջերմագին ուրախութիւններ եւ շնորհաւորութիւններ նաեւ մեր կողմէն, եւ մաղթանքներ փայլուն յաջողութենց։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԱՆՐ ՎԻՃԱԿԸ

Կտրուկ հրաման տրուած էր Սելանիկի Պեղ-Զինարի գաղթակայանը փլցնելու։ Գաղթականները անակնկալի եկած կը դիմեն մեծ խոստումներով զիրենք օրօրող Լիկայի նախագահին որ բան մը չմ կրնար ընել ըսելով, կը ճամբէ զիրենք։

Գաղթականները, ճարահատ, կը դիմեն կուսակալութեան եւ կը յաջողին տասը օրուան պայմանաժամ մը առնել։

Միւս կողմէն, գաղթականները այլեւս որեւէ մէկէն յոյս չունենալով, անձնասէր կ'աշխատին յարմար ելք մը գտնել այս ծանր վիճակին։

Օգտուելով այս տասը օրուան պայմանաժամէն, Ազգ. իշխանութիւնը կը փորձէ ուրիշ նոր դիմումներով երկարաձգել տալ այդ պայմանաժամը, օգնել գաղթականներու տեղաւորման գործին։

ԿԱՐԿԻՒՏ ԸՆԿՈՂՋԻ ՄԵԾՈՒԹԵԱՄԲ

Ցունիս 25ին Սարդարաբաղ, Թափաղիրի, Մոլլա-Բայազէտ, Քեա, Ռիմարլի եւ Գեչլոլի գիւղերուն վրայ, որոնք բամպակամշակութեան շրջաններ են, ընկոյզի մեծութեամբ կարկուտ տեղաց եւ շուտով երեք վերշոկ (մօտ 20 սանթիմեթր) թանձրութեամբ նստաւ գետինը։

Սարդարաբաղ եւ Թափաղիրի գիւղերուն մէկ մասը, իսկ Մոլլա-Բայազետի, Քեարիմարլի եւ Գեչլոլի ամբողջ ցանքը հարիւրին հարիւր համմատութեամբ փճացած է։ Կարկուտը սաստի կը հարուածէր անոնք, որ կ'աշխատէին դաշտին մէջ, այնպէս որ շատերուն մարմինը ուռած կապտացած է։ Հասած օգնութեան շնորհիւ անմիջապէս գիւղ փոխադրուեցան անոնք որ չկրցան փախչիլ եւ դաշտը մնացած էին։

Շուտով հասան բժշկական ջոկատները, անհրաժեշտ դարմանը տալու ազէտեալներուն։ Կարկուտն ու սաստիկ քամին կտրեցին եւ գետը թափեցին այգիներուն վազերը եւ ծառերուն ճիւղերը։ Վնասուած են նաեւ քանի մը տուներ ջարդուած են պատուհաններու ապակիները։

Աղէտեալ գիւղերուն օգնելու համար, ձեռք առնուած են անհրաժեշտ միջոցներ։

ՀԱՄԱՑՆՍՎԱՐՆԵՐՈՒ ԽԵՂԸ

Պէյրութի մէջ գտնուող համայնավարներ, հանրակարի դէմ ըսկսած պոյքոթի վերջանալէն ոգեւոր, այս անգամ սկսած են պոյքոթ սեղծել տոգեկառի դէմ, գրգռելով անոր աշխատաւորները։ Թռուցիկներ ցրուած են Զահլէի եւ Բայազի մէջ, հրաւիրելով բանուորները գործադուլ ընել, ազատուելու համար ընկերութեան ճնշումներէն։

Ընդհ. Ապահովութիւնը խստիւ կը հետապնդէ հեղինակները։

6 ՄԵՌ ՕԴԱՆԱՒԵՐ

Ֆրանսայի պատերազմ. նախարարութիւնը գրած է Բ. Գօմիսերութեան թէ՝ վեց պատերազմ. խոշոր օդանաւեր պիտի գան Սիւրիա, յառաջիկայ ամսոյն սկիզբներ, Պալանեան երկիրներու եւ Թիւրիոյ վրայով։ Օդանաւերը պիտի սաւառնին Պէյրութի վրայով եւ թուղթի փոքր եռագոյններ պիտի նետեն հողային վրայ։

ՓՈՔՐ ՍԷՐԱՑԷՆ ՆԵՐՍ

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ

ԾԻՒԹ ՄԸ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

ՍՈՒՊՀԻ ՊԷՏ ՀԱՅՏԱՐ ՊԻՏԻ ՅԱՅՈՐԴԷ ՍԱՅԻՏ ԱՀՄԷՏ ԷԼ ՀԻՒՍԷՅՆԻ

Կէսօր հին Սէրա՛ի մէջ։ Տպագրապի յայտնի օրերու իրարանցումի նրբանցքներուն մէջ։ Անցեալ երկուշաբթի օրուայ համար յայտարարուած էր Ատիպ փաշայի դահլիճին հաւաքական հրաժարականը։ Շաբաթ առաւօտուընէ իվեր զրոյց կը շրջէր թէ հանրային շինութիւններու նախարարը, Պ. Հիւսէյն պէյ Ահմադ, պիտի քաշուէր նախարարութենէն։ Զրկուելով իր անդամներու երկու հինգերորդէն, այս վերջինը երկար ատեն պիտի չկրնար իշխանութեան վրայ մնալ։

Արդէն մարդիկ կը կազմէին նամակներ «ապագայ դահլիճ», այն պարագային երբ Ատիպ փաշա նախարարութիւնը կազմելու իրեն ուղղուած հրաւէրը մերժէր։

Երկուշաբթի առաւօտ յայտնի եղաւ որ Հանրային Շինութիւններու նախարարը որ տասնհինգ օրէ ի վեր Տնուր-Շուէդի կը գտնուի երթէք մտքէն չէ անցուցած հեռանալ իր նախկին պաշտօնակցին։

Հիմա կը մնայ ուրեմն Պ. Հիւսէյնի տեղ նոր մը գտնել և Շիթիթ մը, քանի որ նախարարութեան ոչ աթոռ մը պէտք է յատկացնել այս կարեւոր հանգոյցին։

ԱՌԱՋԻՆ ՀՈՐՀՐԴԱԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Նախ, և շատ բնականօրէն խորհրդարանական իսմբակին մէջ փնտռուեցաւ, կարելի թեկնածուն։ Շուտով պարզուեցաւ որ զայն կարելի չէ գտնել խորհրդարանին մէջ։ Երեսփոխանական ժողովը, ինչպէս գիտենք, այս հրաժարող նախարարէն զատ, իր մէջ կը հաշուէ եօթը Շիթիթ երեսփոխաններ որոնք շատ դժուարաւ կրնան նախարար ըլլալ։ Ահա անոնց անունները։ Պ.Պ. Իպրահիմ Հայատար, Եուսէֆ էլ Զէյն, Ապաէլ Լաթիֆ էլ Աստա, Այի Նասրաթ, Սապրի Համատէ, Նէֆիպ Օ. աէյրան և Ֆատլ էլ Ֆատլ։

Իպրահիմ Հայատար, որ տարիէ մը ի վեր անընդհատօրէն կը պայքարի Ատիպ-Նամմուր դահլիճին դէմ, անմիջապէս մէկ կողմ դրուած է։ Միւսներուն մէջ, կը թուի թէ Եուսէֆ էլ Զէյն, քանի մը ժամ ուշադրութիւնը գրաւած է կառավարութեան։

Բայց ի՞նչ կարելի է յանձնել իրեն։

Արդարութի՛ւնը։

Հարաւային Լիբանանի շատ ծանօթ երեսփոխանը, եթէ նախագահացած ըլլար, պիտի պահանջէր,— ապահովուած է։

բոլոր լրագրողներուն բրած իր յայտարարութիւններուն, մէկը չորս «կարևոր» աթոռներէն։— Արդարութիւն, ներքին նկեմուքի կամ Հանրային Շինութիւն։

— «Արդէն կ'աւելցնէր ան, մենք համաձայնած ենք մեր խմբակին մէջ որ գահլիճին օժանդակենք միայն այս պայմանով»։

Որոնումը արիւ տեղ ուղղուեցաւ։ Հանրապետութեան, Դահլիճին և Երեսփոխանական ժողովի նախագահներու և ներքին նախարարի տեսակցութեան ընթացքին, որոշուած է եղեր սեղծել Երկրագործութեան և Առողջապահութեան նախարարութիւն մը ու զայն յանձնել Հապիպ փաշա էլ Սաատի գահլիճի նախկին ելեւմտական նախարար և այժմ կրթական անօրէն, Սուպհի պէյ Հայատարի։

Բայց մինչեւ կէսօր, նախարարութեան նախագահին դուռը ելլելու միջոցին, Սուպհի պէյ Հայատար չկանչուեցաւ։ Պիտի ընդունի՞ երկրորդական աթոռ մը։ Շատ հաւանական է։ Այն պարագայի մէջ, դեռ ոչինչ յայտնի չէ։

Ո՞Վ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՑ ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ

Պէտք է սակայն մէկը նստեցնել արդարութեան աթոռին վրայ։

Նախարարներու թիւը պիտի բարձրացուի վեցի։ Այս մասին մրցածներ են ու դրական արդիւնքի մը չեն յանգած։ Բայց բնդհանուր կարծիքը այն է որ Ատիպ փաշա և Նամմուր երկու ժարոնի երեսփոխաններէն մէկը իր այժմու պաշտօններուն վրայ պիտի աւելցնէ նաև Սայիտ Ասէտ էլ Հիւսէյնի լէքած գործերը։

Կամ ալ...

ՈՒՐԻՇ ԾՐԱԳԻՐ

Կամ ալ, յանձնելով երեւմտեան աթոռը, հանրային շինութիւններու նախարար Պ. Հիւսէյն պէյ էլ Ահմադի, վարչապետը ձեռք դնէ արդարութեան վրայ և հանրային շինութիւններու աթոռը տայ Պ. Կապրիէլ Թիւէնիի որ իր տեղը պիտի տար իր սպասարկութիւններու անօրէնին։ Սուպհի պէյ Հայատար, պիտի ըլլայ այս պարագային կրթական և երկրագործական նախարար։

Բայց ինչպէս որ վերը ըսինք դեռ ոչինչ որոշուած է։ Ինչ որ յայտնի է, այն է որ Պ. Սուպհի Հայատարի անուանումը ամէն կողմէ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՊՈՅԿՈԹԸ ԴԵՌ ԿԸ ՏԵՒԷ

ՌՈՒՄԲ ԿԸ ՆԵՏՏՆ ՊԱՆԴՈՒԿԻ ՄԸ ՎՐԱՑ

ՀԻՒՊԱՏԱՍՆԵՐՈՒ ԲՈՂՈՔԸ

Դամասկոսի մէջ ցարդ պոյքոթը կը շարունակուի եւ ներկայիս ըսկսած է աւելի սաստկանալ։

Առջի գիշեր, Էմիվի պանդոկը եղեռնագործուած եր. հոն հինգ անգ. եւ սպանիական հիւպատոսները եւ կ'սպասկին ամեր. հիւպատոսին։ Այդ միջոցին պայթուցիկ ռումբ մը նետուեցաւ պատուհանին վրայ, ապակիները ջարդ ու փշուր եղան եւ այնքան բարձր որոտում մը եղաւ որ ներսը գտնուողները սարսափեցուց։

Անգլ. հիւպատոսը իսկոյն դիմում կատարեց Բ. Գօմիսերութեան պատուիրակ Պ. Սօլոմիագին եւ պահանջեց հեղինակներուն ձերբակալումը։ Պ. Սօլոմիագ հարկ եղած հրահանգները տուաւ ոստիկանութեան ամեն գնով երեւան հանելու համար ոճրագործները։ Հինգ հոգի ձերբակալուեցան անմիջապէս, սակայն անոնք բոլորովին կ'ուրանան։

ՓԱՍՏԱԲԱՆՆԵՐՈՒ ԴԻՄՈՒՄԸ

ԹԷՄԷԹԻԼ ԶԵՐԾ ՄՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Պէյրութի փաստաբաններ, որոնց միացեր են գաւառներ, առջի օր ադեբագիր մը ղրկեցին հանրապետութեան նախագահին, ուրիշ մը վարչապետին եւ երրորդ մը փաստաբաններու կարգի գլխաւոր ակիրին, խնդրելով անոնցմէ որ միջամտեն Լիբանանեան կառավարութեան մօտ զիրենք, լրագրողներու եւ զրոյներու նման զերծ պահել «բէմիբիլ»ի տարէնն։

Իրենց պահանջը հիմնաւորելու համար անոնք կը բերեն կարգ մը պատճառներ, որոնցմէ մէկը արժանի է մեր ուշադրութիւնը գրաւելու։ Արդարեւ, դատական նախագահներուն հրաւէրին վրայ, մեր բոլոր փաստաբաններ ձրիաբար կը պատասխանեն անկարող ամբաստանեալներու։

Պ. ԲՕՆՍՕ ԴԵՍՊԱ՞Ն ?

ԻՆՉ ԿԸ ԳՐԵՆ ԱՐԱԲ ԹԵՐԹԵՐ

«Էլ-Իֆ պա»ի Պէյրութի թղթակիցը 20 Ցուլիսին կը հեռագրէ հետեւեալը։

«Պատասխանատուած է որ Պ. Բօնսօ Սիւրիա չվերադառնայ. ան Զուիցերիոյ դեսպան նշանակուած է։ Շիտակ չէ կարգ մը թերթերու այն տեղեկութիւնը թէ Բօլսնիոյ դեսպան կարգուած է Պ. Բօնսօ»։

ՔԱՐԻԼԻ ՃԱՄԲԱՆ

ՆՈՐ ԵՐԿՐԱԶԱՓԵՐ ԿՈՒԳՏՆ

Անցած ուրբաթ օր Բաղդատ ժամանեցին հինգ անգլիացի երկրաչափներ։ Անոնք մեկնեցան Թրիբոլի, սակայն անոնք բոլորովին կ'ուրանան։

Կարգ մը տեղեկութիւններու համաձայն մօտ ատենն պիտի գան նաեւ Ամերիկացի երկրաչափներ բազկացած պատուիրակութիւն մը։ Անոնք իրենց հետ պիտի բերեն 35 Լիբանանցիներ, որպես բարգման։

ՄԵՌԱՒ ԳՏՆՈՒԱՒ

Հալեպի մէջ մեռած զտնուած է Ֆրանսիսկեան դպրոցի պահակը։ Կ'ըսեն թէ գազանային ոճրի մը զոհն է ան, որուն մասնամասնութիւններ դեռ յայտնի չեն։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ԵԼԵՒԷՋ

Թանի մը շաբաթ է վեր հրապարակի վրայ սիր. ոսկին զգալի անկում մը ունեցած եր. նոյն իսկ Օսմ. ոսկին 557ի բարձրացած եր։ Ներկայիս սակայն սիւրիականը վերադարձած է իր բնական սակը եւ այժմ Օսմ. ոսկին 550 ս. դ, կ'արժէ։

ՔԱՆԻ ՄԸ ՕՐԷՆ Կ'ՍԿՍԻ ՆՈՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ ?

ԱՐԱԲ ԱՍՏՂԱԳՈՒՇԱԿ ՄԸ ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Այս օրեր մեծ պատերազմի մը մասին բազմաթիւ գուշակութիւններ եւ մարգարէութիւններ կ'ըլլան։ Աստղագիտութեամբ պարապող մարդ չի մեաց որ այս մասին չ'արտայայտուի եւ յայտնութիւն մը չտրէ։

Մեր չենք հաւատար նման յայտարարութիւններու եւ կը նկատենք պարզ նախապատրաստմամբ այդ գուշակութիւններ։

Բայց այս անգամ այ անա Դամասկոսի մէջ գտնուող աստղագուշակ տէր Մուհամմէտ Շերիֆ բրած է կարգ մը «մարգարէութիւններ» որոնք հրատարակուեցան «Էլ-Իֆ պա»ի մէջ։ Այս մարդը շատ մօտ կը ցուցնէ պատերազմի սկիզբը, նոյն իսկ օրով կը հաստատէ։ Անա անոր «Մեծ պատերազմ» խորագրով գրած տողերը։

«1931 Ցուլիս ամսոյն 28ին, եւրոպական տէրութիւններու միջեւ պատերազմ մը պիտի ծագի եւ հեռգնեսէ արեւելք արեւմուտք պիտի երկարի։ Պատուիրելը դեռ չէ արձանագրած այնքան մեծ եւ սարսափելի պատերազմ մը։ Արեւելեան ժողովուրդներու պատերազմները շատ արիւնաթոյ պիտի ըլլան։ Ամերիկա ճնշեսական օժանդակութիւններ կ'ընէ ճնշուած ժողովուրդներուն։ Ամերիկա առանց պատերազմի պիտի գրաւէ շատ ընդարձակ երկիր մը։ Պաղեստինի մէջ պատերազմով պիտի սկսի ճնշեսական ծանր տագնապ մը։ Հրեաները կը պարտուին եւ կը փախչին։ Պաղեստինի, Հնդկաստանի եւ Եգիպտոս կը հեռանան Անգլիայէն։ Խելք չհասնելիք փոփոխութիւններ եւ տակն ու վարութիւններ պիտի ըլլան։»

* * *

Ընդհ. Ապահովութեան ճնշումները սակայն նկատելով որ այս չնչաչարիկ աստղագուշակի յայտարարութիւնները ժողովուրդը զգալու կը ծառայեն եւ զուրկ են հիմէն, ձերբակալած են զայն։

ՆԱԽԱՆՁՈՆ ՍԷՐԸ

ԿԱՀԱՂԱՆՈՎ ԿԸ ՎԵՐՁԱՆԱՑ

Առջի օր Դամասկոսի մէջ մահուան դատապարտուեցաւ Մուհամմէտ Սէիմ Համու անուն Համացի մը։ Ան 40 տարեկան երիտասարդ մըն է, որ ժամանակին իր գիւղի աղջիկներէն մէկուն սիրահարուած էր։ Սակայն աղջիկը մերժած եր անոր սէրը եւ ամուսնացած հարեղբօրը՝ Մուհամմէտ Ծալիհին հետ։

Նախանձոտ Մուհամմէտ կ'որոշէ սպաննել Ծալիհը։ Երկու ընկերներով կը յարձակի անոր տունը գիշերուն, եւ ախոռի մէջ դանակով կը մորթէ զայն։ Դանակը այնքան փոք էր որ կէս ժամուան չարչարանքէն վերջ քարերով ու փայտերով հազիւ կրցաւ մեռցնել զայն։

Դամասկոսի ոճրագործ ատեանը թէպէտ երեք ալ մահուան դատապարտած էր, սակայն երկուքի կեանքը շնորհուեցաւ, իսկ Մուհամմէտ Սէիմ Համուին վճիռը հաստատուելով կախաղան հանուեցաւ։ Կախաղանի առջեւ ան շատ խոհանգիստ մը ցոյց տուած է եւ մինչեւ վերջ երբէք պաղարիւնութիւն չի կորսնցուցած։

ԵՐԿՈՒ ՀԱՅԵՐՈՒՆ ԿՈՒԻՒԸ

ՄԷԿ ԴԱՀԵԿԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Ժագ Մկրտիչ Քրիսեան եւ Աւետիս Զանկրեան անուն երկու հայեր խումար կը խաղան եւ մէկ դահեկանի համար վէճի կը բռնուին։ Շուտով վէճը կռուի կը փոխուի եւ մէկ դահեկանը չի վճարուիր, ժագ կը հանէ դանակը, եւ զօրաւոր հարուած մը կ'իջեցնէ Աւետիսի կուրծքին, մահացու կերպով վիրաւորելով զայն։

Պատանին ազատեցաւ։

Պէտք է որ առողջ. սպասարկութիւնը միջոցներ ձեռք առնէ դեղագործներու գիտերային սպասարկութիւնը կանոնաւորելու համար։

ԴԵՌ ԿԱ՞Յ ՊՈՅԿՈԹ

Պէյրութի պոյքոթի կոմիտէն երէկ թռուցիկով մը կը հայտարարէ ժողովուրդին թէ՝ իրենք բանտէն արձակուած օրէն ի վեր կ'աշխատին և կ'ուսումնասիրեն կացութիւնը, ասանց ազատի և ցոյցի և կը խոստանան չարունակել մինչեւ նոյն եռանդով արժեցնելու համար ժողովուրդին իրաւունքները։

ԵՐԿՈՒ ԱՇԻՐԷԹՆԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵՒ

Մեվլաւի-Հաթիցիզ ուշիրեքներու միջեւ գոյութիւն ունեցող բռնամութիւնը վերջացնելու համար ցարդ կատարուած բոլոր բանակցութիւններն ու միջամտութիւններ ապարդիւն մնացած են եւ երկու կողմին ալ գրգռութիւնը կը շարունակուի։

Կը վախցուի որ նորեն մօտ ատենն կատաղի կռիւ մը սկսի այս երկու ուշիրեքներու միջեւ։

ԳԱԶԱՆԱՑԻՆ ԱՐՅԱՐԹ ՄԸ

Քէմէքէ անուն մարդ մը Մինթ էլ Հիւսն թաղին մէջ 8 տարեկան աղջիկ մը առնանցած ըլլալուն համար բանտարկութեան վէճ ուտացած էր։ Ոստիկանները զայն պահանջէն ոստիկանական տնօրէնութեան չէնքը կը բերէին։ Երբ Սուգ Սբրսօգ կը հասնին Քէմէքէ կը կոտրէ շղթան և կը փախչի։ ոստիկանը կը չփոթէ և կ'սկսի պոռալ ու վազել։ Զէնքի կը դիմէ և կ'սկսի պարպել։ Գնդակը կը հանդիպի այդ միջոցին անկէ անցնող Սաթա չէլիկ անուն մարդու մը և կը վիրաւորէ զայն։

Քէմէքի ձերբակալուեցաւ և վիրաւորը փոխադրուեցաւ հիւանդանոց։

ԻՆՔՆԱՇԱՐԺԻ ԱՐԿԱԾ

Պէյրութեն Լաթաքիա գացող բօսպայի իսիմաւարժը համբան ձեպլէի մօտ տրեցաւ եւ համբորդներեն Ադաուլլամանճուպ մեռաւ եւ ուրիշ մը Շեֆիզ Թեներ վիրաւորուեցաւ ծանր կերպով։

Ս. ԵՐՐՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԴՊՐՈՑ

ԵԿԵՂԵՑԻՒՆ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ

Ա. ՁԵԿՈՑ

Ազգ. Առաջնորդարանի հրահանգին համաձայն Ս. Երրորդութեան Եկեղեցիի Շինութեան Ցանձնախումբին պարտ տրուած է 15 օրը անգամ մը զեկոյց պատրաստել, շինութեան, դրամական կամ նուէրներու գործառնութենց մասին եւ յայտարարել ժողովրդեան։

Շինութեան գործ

Պեթոնի գործը անուրդի դրուելով յանձնուեցաւ Պ. Ներսես Գուլ մագիեան եւ Սիմօն Տէրտէրեան վարպետներուն, խոնարհագին մեթր 57 գ. ոսկեդրամով։

Հիմերը լեցուելէ վերջ երկրաչափներ Պ. Պետրոս Շիրինեան եւ ընկերը Աղեքսանտր Քերամէ պէտք է նեղած ճնութիւնները գտարելի լեցոյ արտօնեցին սիւներու թափիլը։

Պատրաստուած բլանին համաձայն պեթոնի գործը կը հասնի 170 խ. մեթրի։

Դրամական գործ

Մուտք	*ս.դ.*
Արտի օրինուրեան օրուան գոյացած գումարը	192.64
Նուիրատուութիւններէ գանձուած	262.70
(որմէ 120 ոսկի գանձելի կը մնայ), գումար՝	455.34
Ելք. Գործաւորի վարձ եւ գանազան ծախսեր՝	123.70
	331.64

Երկաթ, չիմենթօն Պ. Շարլ Շաուլէն գնուեցաւ օրուան գինով եւ փոխադրեցին պիտի վճարուի մուրճակներու սարագրութենն (4) ամիս վերջը։

Նուիրատուներու ցանկ

Աւելորդ ծախք չընելու համար նուիրատուներու անունները պիտի հրատարակուին գրքոյկի ձեւով, որ պիտի վաճառուի ածան գինով։

Աշխատութեան ձեւը

Զանգ պիտի տարուի աւարտելնախ վարժարանի բաժինը որ ասպկեռութիւնը կարենայ Հոկտ. 1ին գործածել զայն։ Այս առթիւ կը յիշեցնենք յարգոյ հասարակութեան թէ Թրմէյլ թաղը երեք տարիներէ ի վեր ունի իր վարժարանը ճանչցուած կառավարութեան կողմէ։ պարագ մը իբր վարժարան կը գործածուէր, այս տարուան համար տրամադրելի չէ պարագը։

Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյն Շինութեան Ցանձնախումբ

ԱՄԷՆ ՏԵՂ ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ ՄԻ ՍԻԱՑՆ

ՔՈՒՓԸՐ ՊԻՐ

(KUPPER BEER)

Ընտրելագոյն Գերմանական գարեջուրը որ երբեք ներածուած ըլլայ Սիւրիոյ մէջ։

Սուրիոյ եւ Լիբանանի միակ ներկայացուցիչ՝

Մ. ՏԱՄՍԵԱՆ

10 *Սուք Միւրսօք, Պէյրութ*

Ներայի կենդանին շուտով համակրած էր Գլոքլոի։ Այէն առիթ օգտուիլ կ'ուզէր սոդոսկելու պզտիկին քով։ Եւ կամաց կամաց վարժուեցաւ նմանցնելու այն չարժուձեւերը որ կը տեսներ թէ կ'ըլլան Գլոտի, հայր Լարիւի և Էէրվրլէի։

Երբ երեխան լար իր օրօրոցին կամ կաւքին մէջ՝ Օկիւսթ կը վազէր քանի մը ոստումով։

Առաջին հասնողը ինք կ'ըլլար։ Եզեգեայ օրօրոցը կը սկսեր շարժել կամ կը քաշեր ճամի հին սնտուկը։ Եւ ասոնք կ'ունէր այնքան գիտակցութեամբ և ժեղմբէն որ՝ ամենէն ճարպիկ սանտուն կրնար նախանձիլ։

Գլոքլոի ամենէն ժիր պահապանը կապիկն էր։ Օ. կիւսթ չէր ձգէր մէկը անոր անոր մօտենալու։ Եւ երբ պանակ կը սպասեր ծծկերին քով, մեծ եռանդով կը վանէր ճանճերը որ կուգային թառիլ անոր թարմ դէմքին կամ վարդագոյն թաթիկներուն վրայ։

Կը գրկէր երբեմն ալ։ Այն ատեն՝ անհեւսթ կենդանի մը սեղեալով աչքերը՝ կարծես կ'ըսէր. կ'ըսէր.

— Փորձէ՛ մէյմը տեսնեմ՝ դալու և այս պզտիկը առնելու...։

Պէպէքը զանազան կերպով կ'արտայայտուէր կապիկին բարեացակամութեան հանդէպ։

Կը պատահէր յաճախ որ՝ ծամածռուած այդ դէմքը սարսափ կը պատճառէր իրեն, և զոր կ'արտայայտէր ճիչերով։

Օկիւսթ կը հասկընար։ Այն ատեն՝ իր պաշտպանելը կը սկսէր օրօրել անքան քնքոյշ կերպով որ՝ պզտիկը կը խաղդէր ու կը քնանար վստահաբար իր բարեկամին թաւուռ բազուկներուն մէջ...։

Հարկ եղաւ մեկնումի մասին խորհիլ։ Պզտիկ խումբին նիւթական միջոցները սպառելու վրայ էին։ Այս աղքատ գիւղին մէջ Լարիւ չէր յուսար գոհացուցիչ հասոյթներ ունենալ։

Դայտերուն մէջ չենք կրնար այսպէս կենալ, յայտարարած էր քիչ վերջ ծերուկը։ Պզտիկը հազարումէկ բանի կրնայ պէտք ունենալ... ինչպէս նաև մայրիկը... փութանք կեդրոն մը իջնել...։

Եւ այսպէս, ձիերուն դանդաղ քայլերով բոտ կարելոյն ճամբուն մէջտեղէն առաջանալով՝ փոսերէ խուսափելու համար, կառքերը հասած էին Ռանի եզերքը այս պզտիկ գիւղը, ուր՝ կրկէսը՝ Էէրվրլէի բացատրութեան համեմատ՝ «ծննդաբերութեան պատճառաւ դադարը» կ'ընէր։

Սիրոյ պտուղը ծնած էր առանց մայրիկին շատ տառապանք պատճառելու։

Ընդհակառակը, տեսնելով այս փոքրիկ էակը—անմոռանալի ժամերու կենդանի յիշատակը, Գլոտ կատարեալէս յաղթած էր այն յուսահատութիւնը որ մաղ մնաց գինքը մահուան բազուկներուն մէջ պիտի նետէր։

Երիտասարդ մայրը զգայուն խօսքերով շնորհակալութիւն յայտնած էր Հայր Լարիւի։

Ո՜րչափ բարի մտածում ունեցած էր անիկա՝ գինքը կորչելով սև այիքներէն որ իր վրայ պիտի գոցուէին։

Ո՜րչափ երախտագիտութիւն կը պարտէր անոր։ Անորակելի ինչ ոճիր գործած պիտի ըլլար մահուան յանձնելով այս պզտիկ սիրուն էակը զոր կը պաշտէր սրտէն խոկ...։

Քիչ առնէն Գլոտ ապաքինեցաւ։ Եւ հիմա որ չէին վախնար պզտիկին պաղ առնելէն, լայն բացած էին կապքին դռները՝ որպէսզի արևը մտնէր մինչև անկողինը, ուր կը հանգչէր Գլոտ, որ միշտ մտաւոր՝ չէր կշտանար բազուկներուն մէջ պառկած նոդածինը հիացումով դիտելէ։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԻ ԱՐՏԱԾՄԱՆ ԴԷՄ

Պերլին.— Այս իրիկուն պիտի հրատարակուի որոշմանագիր-օրէնք մը դրամագլուխի արտածման դէմ։ Որոշմանագիրը կը նախատեսէ մինչև տասը տարի բանտարկութիւն։

Յուլիս 22էն Հոկտեմբերը 1ի միջոցին արտասահման մեկնող իւրաքանչիւր գերմանէ պիտի գանձուի հարիւր մարք տուգանք, անձագրի լանձնումի միջոցին։

ՍՊԱՆԻՈՑ ԴԵՊՔԵՐԸ

Մեքսիկա.— Կոնիւ մը ընթացքին սպաննուած ընկերոջ մը թաղումէն վերադարձի միջոցին հազարի մօտ սէնտիքալիսթներ բախում մը ունեցան անդորրութեան պահակներուն հետ։ Պահակ մը սպաննուեցաւ։ Երկու պահակ ալ ծանր վէրքեր ստացան։ Սէնտիքալիսթները կը հալուեն մէկ ըսպաննեալ, չորս ծանր վիրաւորներ ու բազմաթիւ թեթև վիրաւորներ։ Ջերբակալութիւնները հասան վաթսունի։

ՀԻՒՍՈՒԱԾԵՂԵՆԻ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ ՎԵՐՔԱՑԱԾ

Ռուպէ.— Հազարէ աւելի աշխատաւորներ վերադարձան աշխատանքի զանազան գործարաններու մէջ։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ "ԱՆՇԼՈՒՍ,Ը

Լահէյ.— Աւստրօ-գերման մաքսային համաձայնութեան իրաւագիտական քննութիւնը սկսաւ։

ՀՆԱԶԱՆԴՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՈՔԻ ՄԷՋ

Իսպահ.— Բազմաթիւ նոր և կարևոր հնազանդութիւններ արձանագրուեցան Միրէյդի գօտիին մէջ։

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

Նիւ-Եորք.— Համաշխարհային տնտեսական տագնապի մէկ ակնառու ապացոյցը Մ. Նահանգներու արտածումին նեղածումի անկումն է։

Մայիս ամսուայ արտածումներու ընդհանուր գումարն է 320,834,000ի դէմ 203 990,000 տոլար, այսինքն 116,840,000 տոլարի նուազում մը բազդատմամբ անցեալ տարուայ հնամապատասխան ամսուան, ներածումներու գումարը եղած է 284,582,000ի դէմ 180,163,000 տոլար։

Փարիզի Համաժողովը

Փարիզ.— Առաւօտուայ համաժողովին մէջ պ. Պրիւնինկ պարզելով Գերմանիոյ ելեմտական և տնտեսական կացութիւնը շեշտեց արտաքին օժանդակութեան մը անհրաժեշտութիւնը։

Պ. Մթիսսըն, ըսաւ երգիծական օրէն որ, կորսած ատան մը յեցնելու համար բաւական չէ հոն յուր դնել այլ պէտք է նախ ծակը գոցել։

Պ. Հէնտերսըն լիշեցուց որ իր ճամբորդութեան նպատակն էր ցուցահանդէսի այցելութիւնը, բայց յուզումնալի տուներ և գիշերներ անցուցած ըլլալով չօգտուեցաւ իր փարիզ բնակութենէն։ Ան ներողութիւն խնդրեց Բրիտանական տնտեսէտը չկարենալ պարզելուն համար վասնզի իր կառավարութիւնը վաղը պիտի խորհրդակցի այդ մասին։

Պ. Լաւալ շեշտեց որ Լոնտոնի համաժողովը յաջողելու համար պէտք է ուղղէ իր ճիգը դէպի որոշ նպատակակէտ մը այսինքն Գերմանիոյ ելեմտական վերականգնումը։

Լոնտոնի Համաժողովը

Լոնտոն.— Առաջին համաժողովը լրանալուն Ֆարէյն Օֆֆիսը հետևեալ հաղորդագրութիւնը լանձնեց մամուլին։

Առաջին ժողովը տեղի ունեցաւ պ. Մէք Տոնըլտի նախագահութեամբ Համայնքներու իր գրասենեակին մէջ, ժամը 18,30ին։ Նախագահը բացաւ համաժողովը ողջունելով ատատուիրակները և ըրաւ յայտարարութիւն մը ուր շեշտեց ներկայ կացութիւնը բերող տագնապն ծնունդն ու պատճառները։ Ան շեշտեց նմանապէս համաժողովին կարևորութիւնը։

ՕԹԷԼ

ԱԼԷՆՊԻ

Hôtel ALLENBY

ԱԼԷՄՊԻ ՓՈՂՈՑ

ԹԷԼԷՖ. 262

ՀԵՌԱԳԻՐ HOTEL ALLENBY

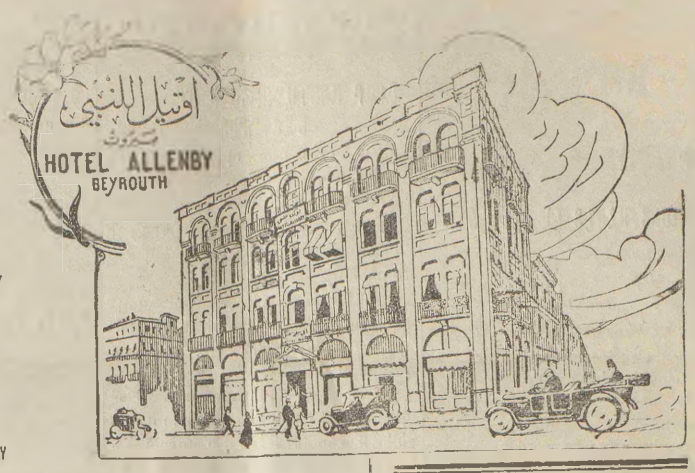

Հայկական նոր օթէլ. անունին լսի փառաւոր, անբաղդատելիօրէն մաքուր, շքեղ տեսարան, բոլոր սենեակները փողոցի վրայ, խնամուած սպասարկութիւն.

ՄՕՏ ՕՐԷՆ ՄՕՏ ՕՐԷՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԵՂ ԿԵՐԱԿՈՒՐՆԵՐ

ՇԱՏ ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆԵՐ

ԴԻՄԵՑԷՔ ԵՒ ՊԻՏԻ ՀԱՄՈԶՈՒԻՔ

Տէր եւ տնօրէն՝
ՎԱՀԱՆ ՏԻՐԱՑՈՒԵԱՆ և
Ժ. ԱԲԷԼԵԱՆ

ՊԱՆԻԿ

Հայկական Լիբանան

ՄԱՔՈՒՐ ԶԻՆՈՎՈՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ

Զանազան մեր կրակներ մեջ

ՔԱՌԱՍՈՒ ԼԱՅՆ ԱՆԿՈՂԻՆԵՐԸ ԿԷՍ ԳԻՆ

ՀԱՄԱՐ ԱՆԿՈՂԻՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Տէր եւ տնօրէն Ս. ՍՈՂՈՄՈՆԵԱՆ

ՏՔԹ. Գ. Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ

Նախկին ներքին բժիշկ ԹԱՂԱՊԵՏ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ
Այժմ մնայուն բժիշկ St. ELIE ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ

ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԵՐ

ՆԱՀԷՐԻ ՈՍՏԻԿԱՆԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ ԻՐ ՔԼ. ԼԻՒԻ ՄԷՋ

Ամեն օր (կէսօրէ առաջ 10—
(կէսօրէ վերջ 1 —

ԾՆԹ.— Հիգծաբրի եւ ծաբաք կեսօրէ պ ոչ ադքաս հիւանդներուն ձրի։

ՏՔԹ. ԳԵՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մնալուն բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի աչքի, քթի, կոկորդի, ականջի, և գլխու հիւանդութիւններու բաժնին։ Հիւանդ կ'ընդունի կէս օրէ վերջ ժամը 2—6 իր գլխաւոր Rue de Damas, N° 15, ի հարեւան հիւանդներուն։ Դարկի հիւանդանոց կ'ընդունուին, Երկոյթի տրուած մուտքի արտօրով։ Վկայեալ ադեան՝ ը ձրի։

ՕԹԷԼ

ԼԻՒՔՍ

ՉԱՎԷԼ — ՉԱՎԷԼ

— ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ՝ Գ. ՊԱՐՏԻԶՊԱՆԵԱՆ —

Կեդրոնական ամենագեղեցիկ դիրքի վրայ, բոլորովին նոր կահաւորում

Մաքուր եւ անթերի սպասարկութիւն ու դիւրամատչելի գին

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ ճաշ

Ընտանիքներու համար մասնաւոր դիւրութիւն

Մեր նշանաբանն է՝

1.— Մաքրութիւն

2.— Մաքրութիւն

3.— Մաքրութիւն

ՉԱՎԷԼ — ՉԱՎԷԼ

ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏՕՔԹ. ՄԻՔԱՅԷԼ ՔԷՇԻՇԵԱՆԻ

(Վկայեալ Պէյրութի Ամերիկեան Համալսարանէն)

Գիտական վերջին մեթոտներով, կատարելագործուած վիրաբուժական գործիքներով եւ 32 տարուան փորձառութեամբ կը դարմանուին հետեւեալ հիւանդութիւնները.—

Ա.— Վիրաբուժական ամէն կարգի գործողութիւններ։

Բ.— Մանդաբերութիւն առանց վտանգի։ Մասնաւոր սպասարկութիւն գիշերուան համար։

Գ.— Իգական սեռի ծննդաբերական գործարաններու հին և նոր բոլոր խաները գիտական վերջին մեթոտներով։

Դ.— Արանց և կանանց ֆրանկախտի ու ջերմախիզութեան հիւանդութիւնները կը դարմանուին նորագիւտ դեղերով և առանց ցաւի ներարկումներով։

Ե.— Աչքի ամէն տեսակ հիւանդութիւններ, Բօհալ Մէյլ Լայնի Անգլիկան. պաշտօնական քիւրեղի հանդամանքով մեր քննած և դարմանած հազարաւոր ճամբորդները առանց արգելքի իրենց տեղը հասած են։

Զ.— Ողնամարէն կը դարմանուին նաև մայրախտ, ներքին և մորթի հիւանդութիւններ ինչպէս նաև երախտներու հիւանդութիւններ։

Է.— Երեքշաբթի օրերը կէսօրէ ետք ժամը 3—6 աղքատներուն ձրի։

Ընդունելութեան ժամեր։ Ամէն օր 8—12 և 3—6

ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ։ Թրամվայի Ընկերութեան մօտ, Առողջութեան դեղարանի քով, Պարպարիներու վերելքին վրայ։—

ԻՐԼԱՆՏԱԿԱՆ ՁԻԱՐՇԱՒԻ

ՄԵԾ ՎԻՆՈԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

(Grand National-Derby-St. Leger-Manchester November Handicap)

Իրլանտական Ձիարշաւի առիւարեռչակ Վինակահանութեան տոմակներ եռասած են։

Հանձիրով կը տեղեկացնենք թէ՝ մասնաւոր կարգադրութեամբ՝ առաջիկայ ձիարշաւին համար բացառաբար՝ ՎԼՅՅ տոմակ գնողէն ՀԻՆԳՈՒՆԷՆ տոմակի և ՏԱՍՆԵՐԿՈՒ տոմակ գնողէն ՏԱՍՆՈՒՄԷՆ տոմակի փոխարէն միայն պիտի գանձեմ։ Իսկ վաճառողներուն պիտի ընեմ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԳԻՆ մը որ չէ տեսնուած մինչեւ հիմա։

Տոմակներու սովորական գիներն են՝ 310 ս. դ. և 200 ս. դ.։

Վաճառողներ կրնան վերադարձել չծախուած տոմակներ։

Եթէ անձնապէս պիտի խաղաս, օգտուէ այս անգամուան բացառիկ գեղջէն եւ հարուստ եղիր տահելով անհաւատալիօրէն ՀԱՍԱՆԱԼ ԴՈՒՐՄԱՐՆԵՐ։ Իսկ եթէ ծախելով դրամ տահիլ կուզես՝ ուրիշներուն պէս տասպէ ապատրանքդ հիմակուընէ տալու։ Կանխիկ դրամ չեմ ուզեր վաճառողներէն։

Գրուսա — Պէյրութ
(Փոստարկղ 422)

Մ. ԿԱԼՊՈՒԱԶ
Վինակահանութեանց ընդհ. գործակալութիւն

ԾԱՆՕԹ.— Ձիարշաւի այս տոմակները գնեցէք մի միայն այն ոճիէն ուրուն պատասխանատուութեանը վստահ էք։

«Time is money»

Ժամանակը ոսկի է

ԶԷՆԻԹ

ԺԱՄԱՑՈՒՅՑԸ ՇՆՈՐՀԻՒ ԻՐ ԱՄԵՆԱՃՇԳՐՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՃԾԳԱՊԱՇՈՒԹԵԱՆ

անգուգական յայտնութիւններուն ձեզի դրամ կը տահեցնէ առանց դժուարութեան, կարելիութիւն տալով խնայելու ձեր բոպէներն անգամ։

Ունինք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ եւ ճիրեղ, կիներու եւ այրերու համար։

Կ'ԱՊԱՀՈՎՈՒԻՆ ՆԱԵՒ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈՂՈՒԹԻՒՆԵՐԸ՝ ԱՄԵՆԱՆՊԱՏԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ.

Ընդհ. ներկայացուցիչ՝ ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՇԱՀԻՆ (Ֆոչ փողոց)

Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, քաղաքապետարանի դռան կից։

Կեանքի սղութեան դէմ!

պիտիս ոչ ցերկայացում ոչ նուագ անանդես նուագը ձեր տան մէջ։

ՕՏԷՕՆ

Սկաւառակի եւ ֆօնօի յայտնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ լսելու համար։

Գնեցէք ՕՏԷՕՆ ֆօնօ մը

որմէ անկասկած պիտի հմայուիք եւ շնորհիւ այս հռչակաւոր մարքայի սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կընանք ամէն իրիկուն, Ձեր տուներուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով։

Գլուխս ոչ ցերկայացում եւ ոչ ալ նուագահանդես. այդ բոլորը ունենալ ձեր տան մէջ միակ միջոցն կեանքի սղութեան դէմ ինքնապատանութիւն։

Օրուան կարևոր դէպքը եղաւ նաև այն պահը ուր քանի մը օր յետոյ մայրիկը կրցաւ ելլել անկողնէն և գնաց նստիլ եղէգեայ հին բազկաթոռի մը մէջ՝ ծառի մը շուքին տակ։

Հայր Լարիւի երեսը կը ճառագէր թէ ուրախութենէ։ Կարծես մոռցած էր այն բոլոր տառապանքները որ կրած էր իր երկար և տաժանելի կեանքին տեւողութեանը։ Ան՝ կը խօսէր ապաղայի մասին։ Հազարումէկ ծրագիրներ կը գծէր։ Գլոտի գլուխը կը ցաւցընէր։

Զէր մոռնար յաճախ յանդիմանելու խեղճ Լէյլվըլէն որ իր կարգին անդադար կը քթմընէր։

— Բերան մը ալ աւելցաւ...։

«Հիւղակը քակուած վիճակի մէջ ձգելով և կենդանիները չ'աշխատցնելով հարուստ չենք կրնար ըլլալ։ Ասանկ եթէ շարունակուի՝ զորձերնիս բուրդ է...»։

Այսու հանդերձ, Լէյլվըլէ, իր վարպետին ցոյց տուած եռանդէն վար չէր մնար, որպէսզի մայր և զաւակ պակաս բան մը չունենան։

Ինքն էր որ՝ պզտիկին աչխարհ գալուն յաջորդ օրն իսկ՝ գաղափար յղացաւ կառք մը շինելու, մանուկը պտըտցնելու համար։

Օճառի երկարաձև հին սնտուկ մը գտած և չորս խոշոր փայտի անիւներ յարմարցուցած էր։

Եւ որպէսզի ամէն մարդ գիտնայ թէ կառքին մէջինը ամենամեծ հոգածութեան պէտք ունէր, սնտուկի կողին վրայ «ԴԻՐԻՐԱՐԵՆ» գրած էր։

Երկու մարդոց մէջ խիստ վիճաբանութիւն ծագած էր երբ խնդիրը եկած էր նորածինին մկրտութեան։

— Կնքահայրը ես պիտի ըլլամ, որոշած էր Հայր Լարիւ։

— Ներողութիւն... բողոքած էր Լէյլվըլէ, գուք արդէն մեծ հայր էք...։ Ամէն հանգամանք միասին չ'ըլլար։ Մկրտութեան աւազանին վրայ պզտիկը բրուելու պատիւը ինծի կ'իյնայ...։

Գլոտ իրաւարարի դերը կատարած էր։ Ցաջողած էր համոզել հայր Լարիւն և զոհացուցած տուած էր բարի Լէյլվըլէի որուն անձնուիրութիւնը կը գնահատէր։

Լարիւ վերջին բողոք մը բարձրացուցած էր։

— Կ'ընդունիմ, սակայն կը յուսամ որ ձեր զաւկին պիտի չտաք Լէյլվըլէի անունը։

— Գլոտ պիտի կոչուի ինծի պէս, պատասխանեց մայրը։

Երկու Գլոտ կ'ըլլա՞յ։ Կը չփոթենք։

— Այո՛, այսպէս կ'ուզեմ։ Պզտիկ եղած ատենս ինծի Գլոքլս կ'ըսէին։ Մանչս պիտի կրէ այս փաղաքշական անունը որ ինծի պիտի յիշեցնէ այ՛նքան քաղցը յիշատակներ...։

Երիտասարդ մոր կամքը յարգուեցաւ։ Եւ Պր. Գլոքլո տասնուհինգ չկար տակաւին՝ երբ Լարիւի կենդանարանին գլխաւոր անձնաւորութիւնը և չփացած տըղան գարձած էր։

Մեծ հայրիկին և կնքահօր միջև մրցակցութիւնը շուտով աւելցաւ։ Երբ Լէյլվըլէ տեսներ թէ իր՝ վարպետը մայրիկին ու պզտիկին քով կ'երթայ՝ ինքն ալ տնմիջապէս կը մատենար։

Իւրաքանչիւրը կը ջանար ինքզինքը վայելել պէտքէն առաջին ժպիտը և առաջին թոթովումները։

Երբ անոր ճիչերը Գլոտի հանգիստը խռովել սպառնային, իրարու ձեռքէ կը խլէին մանուկը՝ գրկելու և օրելու համար։

Քիչ վերջ՝ երկու այրերը նոր մրցակից մը ունեցան յանձին չէնքազէ Օկիւսթի։

المطبعة الوطنية

بيروت — البرج « دراج علاقات اورزدي بك »

صاحبها : خليل مخيبر

تطبع الكتب والجرائد والمجلات والاشغال التجارية وكل ما يراد طبعه بأحرف جميلة وطبع متقن واسعار متهاودة

طبعت في المطبعة الوطنية * بيروت « البرج »

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

22 ՅՈՒԼԻՍ 1931

	Սուրիկ.
Եգիպտական. Ոսկեղրմ.	634
Անգլիկան. »	617
Հօլար »	126,75
Թրքական »	39'75
Պանք Օսմանեան	130
Իտալական Լիր 100	665
Ցուանկի. Տրախմի 100	160
Անգլկ. ոսկի	618
Ֆրանս. »	480
Սամսն. ,,	553
Արծաթ մէջիտ	32
Գրէտի Ֆոնս. Ա.	21 50
,, Բ.	12 50
,, ,, Գ.	11 75

Մեհեարեան եղբարք Բիւ Ֆօս
Թէլէֆօն՝ 5-19

ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ

ԵԹԷ ԿՈՒԶԷՔ ԿԱՀԱՒՈՐԵԼ ՁԵՐ ՏՈՒՆԵՐԸ

ԱՄԵՆԱԸՆՏԻՐ ԵՒ ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ ԳՈՐԳԵՐՈՎ

ՍՅՈԹԵԼԵՑԷՔ ԾԱՆՕԹ ԳՈՐԳԻ ՎԱՐՊԵՏ ԵՒ ՄԱՆԱՑԷՔ

Պ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹԱՇՃԵԱՆԻ

ԳՈՐԳԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԸ

ուր պիտի գտնէք պատրաստ և ապսպրանքով ամէն տեսակի և չափի գորգեր, որոնք Եւրոպական և Ամերիկեան հրապահանչներու վրայ գնահատուած են։

Նիր Իսք Բիլիճի նախկին Դազիրի գարգի գործատան բոլոր տեղեկութիւնները փոխադրուած են Պ. Թաշճեանի,

ԷՃՐԷՖԻԷԻ ԳՈՐԳԻ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆԸ

THE ROYAL MAIL LINE

— ՐՕԵԼ ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ —

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱԾԱՆՕԹ ՇՈԳ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Առագրքաց երթեւեկութիւններ ընդմէջ Շերպուրկի եւ Նիւ-Եորքի

UNITED STATES LINES

— AMERICAN MERCHANT LINES —

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱԶԳՈՅԻՆ ՇՈԳԵՆԴԻԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կանոնաւոր երթեւեկութիւններ ընդմէջ Շերպուրկի եւ Նիւ-Եորքի ասխարհիս մեծագոյն նաւերով։

CANADIAN PACIFIC

Գանատական ամենամեծ կառավարական օգ. ընկ.

Կանոնաւոր երթեւեկութիւններ ընդմէջ Շերպուրկի և Գանատայի։

EASTERN MEDITERRANEAN EXPRESS LINE

Սամէն 10 օրը կանոնաւոր մեկնումներ՝ Պէյրութէն — Անդեսանդրիա — Փիրէ եւ Մարսէյլ։

IPHIGENIA ԵՒ ASPASIA

ՍՐԱԳԵՆԹԱՑ ՆԱՒԵՐՈՎ

ՆԱԽԸՆՏՐԵԱԼՔ ՃԱՄԲՈՐԴԵԼ ՄԵՐ ՆԱՒԵՐՈՎ

Գիներու, մեկնումներու, բուսականներու, ինչպես նաեւ զանազան մանրամասնութեանց համար պիտի։—

Ավընիւ Ֆոշ։ Արեւելքի ընդհանուր գործակալին՝

Թէլէֆոն՝ 9—06 Ա. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ։ Փիրէա— Մագրա Սրօա, թիւ 51։

Դասնանիւտ Մարսէյլ— 80 Պուլվար օր Տամ։

Մասնաճիւղեր Ռոսսաի, Կիպրոսի, Պագդատի ինչպէս նաեւ Փարիզի ու Շերպուրկի մէջ։